

UTVÄRDERING AV VÅRDNADSHAVARES UPPFATTNINGAR OM DAGEMHEMMEN PÅ ÅLAND

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INLEDNING	4
Rapportens disposition	4
Bakgrundsinformation	5
STUDIENS HUVUDRESULTAT – FRÅGORNA 7–21	7
7. Hur stimulerande upplever ni att verksamheten är för ert barn?	8
8. Hur väl stödjer verksamheten barnets lärande och utveckling?	9
9. Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling inom de fem lärområdena?	10
Lärområde språk och kommunikation	10
Lärområde skapande, kultur och estetiska uttrycksformer	11
Lärområde mångfald, gemenskap och samhälle	11
Lärområde matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande	12
Lärområde till kropp, hälsa och utveckling	12
10. Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till nedanstående situationer?	13
Lämning och hämtning av barnet	14
Matsituationen	14
Vilan	15
Toalettbestyr	15
11. I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i följande avseenden:	16
Inomhusmiljön	17
Utomhusmiljön	17
12. Hur trivs barnet på daghemmet?	18
13. Vad bidrar till att barnet inte trivs?	19
14. Hur nöjda är ni med informationen om barnets lärande och utveckling?	20
15. Hur väl fungerar samarbetat med daghemmet?	21
16. Hur väl fungerar barnhälsans tjänster?	22
17. Hur väl känner ni till läroplanen för barnomsorgen på Åland?	23
18. Vilka av följande planer har ni fått information om?	24
19. Hur väl fungerar förundervisningen?	25
20. Hur nöjda är ni som helhet med ert barns daghem?	26

21. Övriga kommentarer.....	27
SAMMANFATTNING.....	29
JÄMFÖRELSE MED MOTSVARANDE UTVÄRDERING FÖR GRUNDSKOLAN	30
Känsla att vara illa behandlad eller mobbad	30
UTBLICKAR.....	31
Referenser	34
Bilaga 1. Enkäten	35

Inledning

Utbildningsbyrån vid Ålands landskapsregering har gett Living V&I Ab i uppdrag att undersöka vårdnadshavares uppfattning om barnens daghem i alla åländska kommuner. Utvärderingen genomfördes med hjälp av en webbaserad enkät som gjordes tillgänglig för samtliga vårdnadshavare med barn i daghem under höstterminen 2024. En utgångspunkt för utvärderingen och enkätkonstruktionen har varit den av Ålands landskapsregering (2022) utgivna *Läroplanen för barnomsorgen på Åland*. Vi har också tagit del av motsvarande utvärderingar och undersökningar i närregionerna för att identifiera frågor respektive formuleringar som det kan vara av intresse att inkludera för jämförbarhet av resultaten.

Tidigare har motsvarande undersökning genomförts med vårdnadshavare med barn i grundskolan. Med denna enkät har även vårdnadshavare med barn i daghem getts möjlighet att uttrycka sin uppfattning. Utvärderingen är tänkt att ge landskapsregeringen, förtroendevalda, daghemmens personal och vårdnadshavarna en nyanserad bild av hur vårdnadshavare ser på sina barns daghem gällande dess uppdrag och barnens lärande, utveckling och trivsel (hela enkäten finns i bilaga 1).

Enkäten har distribuerats av Utbildningsbyrån vid Utbildnings- och kulturavdelningen till samtliga åländska kommuner, som i sin tur gjort länken tillgänglig för vårdnadshavarna via de webbplattformer respektive kommun använder. På begäran har även pappersversioner funnits tillgängliga för vårdnadshavare som önskat det.

Inkomna svar har enbart hanterats av ansvariga vid Living V&I Ab och de lagras i säker molntjänst. I enlighet med Dataskyddsförordningens (Justitieministeriet, 2018) etiska krav behandlas samtliga data konfidentiellt, vilket innebär att information som kan avslöja vem som besvarat frågorna inte ska framgå. Av samma skäl ska inte information som pekar ut enskilda daghem framgå. Då de åländska kommunerna och daghemmen är små eller mycket små presenteras resultaten för hela Åland utan andra specifikationer än totalt antal inkomna svar och hur de fördelar sig på de åländska kommunerna i förhållande till den procentuella andelen av samtliga barn i daghem på hela Åland och kommunvis (se tabell 1, s. 5).

Rapportens disposition

Inledningsvis presenteras övergripande bakgrundsinformation – de frågor som gäller enkätens svarsfrekvens, hur vårdnadshavarnas svar fördelar sig i förhållande till barnens ålder och omfattningen av den tid dessa barn vistas på daghemmen. I de därpå följande kapitlen presenteras enkätens huvudresultat avseende a) svarens fördelningen och b) mönster i vårdnadshavarnas kompletterande skriftliga svar. Det avslutande kapitlet innefattar några jämförande utblickar till den utvärdering av barnomsorgen som gjorts inom Mariehamn (2021) och liknande studier på fastlandet och i Sverige.

Bakgrundsinformation

Den totala svarsfrekvensen är 53,7% beräknat på andelen inkomna svar (788) i relation till det totala antalet barn (1454) som var inskrivna hösten 2024 (tabell 1). Uppgifterna om antalet barn per kommun har vi fått genom kontakter med ansvariga vid respektive kommun.¹

Tabell 1.

Antal inkomna svar i förhållande till antal inskrivna barn och svarsprocent per kommun

Kommun	Antal svar	Antal inskrivna	Svarsprocent
Brändö	4	12	33
Eckerö	29	38	77
Finström	67	119	56
Föglö	10	26	38
Geta	12	29	41
Hammarland	25	78	32
Jomala	229	384	60
Kumlinge	11	10	101
Kökar	4	7	57
Lemland	61	134	46
Lumparland	10	15	67
Mariehamn	225	450	50
Saltvik	46	80	58
Sottunga	1	1	100
Sund	34	45	76
Vårdö	20	26	77
Totalt	788	1454	53,7

Vårdnadshavarna ombads ange hur många barn de hade i daghemsvård. Av enkätsvaren framgår att av de 788 vårdnadshavare som besvarat enkäten har knappt 71% *ett* barn i daghemsvård, 28% har *två* barn och mindre än 2% har *tre* barn i daghemsvård. Av dessa uppger vårdnadshavarna att knappt 51% är flickor och knappt 49% är pojkar. Två vårdnadshavare har valt svarsalternativet *annat*.

Vad gäller barnens ålder fördelar sig enkätsvaren relativt jämt mellan barn i åldersspannet 3–7 år, medan de som är 2 år eller 1 år eller yngre är färre (tabell 2). Inför de statistiska analyserna har barnen grupperats i yngre barn (<1–3 år) och äldre barn (4–7 år).

¹ Det finns en viss osäkerhet i hur många som besvarat enkäten i relation till vilken kommun och daghem. Detta beror främst på att ett par vårdnadshavare inte uppgett korrekt kommun och daghem. Två har valt att svara ”väljer att inte ange”.

Tabell 2.
Barnens ålder

Ålder	Antal	Procent
1 år eller yngre	38	4,8%
2 år	127	16,1%
3 år	164	20,8%
4 år	151	19,2%
5 år	160	20,3%
6 eller 7 år	148	18,8%

Vårdnadshavarna ombads även ange hur många timmar barnet vistas på daghemmet. Av tabell 3 nedan framgår att de flesta (79%) vistas motsvarande 80% av heltid eller heltid på daghemmet, medan 21% vistas motsvarande halvtid på daghemmet.

Tabell 3.
Tid som barnet vistas på daghemmet

Tid	Antal	Procent
Över 35 timmar i veckan (heltid)	262	33,2%
Över 25 timmar men under 35 timmar i veckan (80%)	360	45,7%
Högst 25 timmar i veckan (halvtid)	166	21,1%

Av de yngre barnen är heltid inte lika vanligt förekommande som för de äldre barnen. Cirka 26% av de yngre barnen vistades över 35 timmar i veckan på daghemmet. Motsvarande andel bland de äldre barnen är cirka 39%. Flest barn, oavsett om de är yngre (51%) eller äldre (42%), vistast mer än 25 timmar men mindre än 35 timmar i veckan på daghem. Av de barn som vistas högst 25 timmar i veckan är 24% yngre barn medan 19% är äldre barn.

Studiens huvudresultat – frågorna 7–21

Frågorna 7–19 är obligatoriska frågor med fasta svarsalternativ uppdelade på två svarsalternativ som är mer eller mindre positiva och två svarsalternativ som är mer eller mindre negativa samt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss*. Skälet till att slå samman de två positiva respektive de två negativa svarsalternativen i resultatpresentationen är att i första hand få en övergripande uppfattning om huruvida svaren är positiva eller negativa. Där det är befogat kommenteras även fördelningen inom de positiva respektive negativa svarsalternativen. Till varje obligatorisk fråga finns möjlighet att ge en skriftlig kommentar. För fråga 12, som berör hur väl barnet trivs på daghemmet, finns för de två negativa svarsalternativen en valbar uppföljningsfråga (fråga 13) där vårdnadsavarna ges möjlighet att närmare ange skäl till att barnet *inte trivs speciellt bra* eller *inte trivs alls*. Fråga 20 riktar sig till vårdnadshavare med barn som deltar i förundervisningen och fråga 21 ger vårdnadshavarna möjlighet att bidra med övriga skriftliga kommentarer utifrån deras behov.

Ett övergripande resultat är att vårdnadshavarna i hög utsträckning är nöjda med sina barns daghem. Den främsta kritiken gäller informationen från daghemmen till vårdnadshavarna, där en stor del av dem önskar en mer regelbunden och personlig information om hur barnets dag har varit.

För att pröva om det förekommer statistiskt signifikanta skillnader för de obligatoriska frågorna 7–19 i förhållande till vårdnadshavarnas enkätsvar för flickor respektive pojkar eller om svaren avser yngre eller äldre barn har vi använt Chi-två-test.² Sammantaget kan vi konstatera att det inte finns några statistiskt signifikanta skillnader i vårdnadshavarnas svarsmönster som kan relateras till flickor och pojkar. I relation till barnets ålder finns *en* statistiskt signifikant skillnad, den gäller fråga 17, som berör hur väl vårdnadshavarna känner till läroplanen för barnomsorgen. Fler vårdnadshavare till äldre barn uppger att de känner till läroplanen *mycket väl* eller *rätt väl* än vad som är fallet för de med yngre barn.

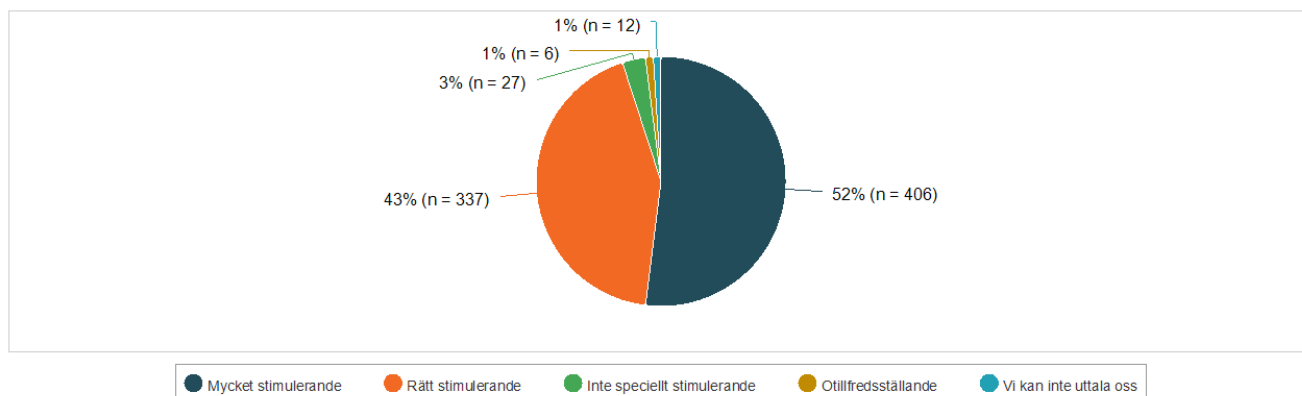
² För analysen har vi använt Chi-två test med signifikansnivå $p < 0.01$, vilket innebär att de skillnader som noteras med 99% säkerhet inte är slumpmässiga.

7. Hur stimulerande upplever ni att verksamheten är för ert barn?

De flesta (95%) av de 788 vårdnadshavare som besvarat enkäten har valt de två positiva svarsalternativen vilket innebär att de upplever att verksamheten är *mycket stimulerande* (52%) eller *rätt stimulerande* (43%) för barnet (se figur 1 och tabell 4). Som framgår har 27 vårdnadshavare (3%) svarat att verksamheten *inte är speciellt stimulerande* och sex (knappt 1%) att verksamheten är *otillfredsställande*. Svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* har valts av 1,5% vårdnadshavare.

Figur 1.

Hur stimulerande upplever ni att verksamheten är för ert barn?

Tabell 4.

Hur stimulerande är verksamheten?

Stimulans	Antal	Procent
Mycket stimulerande	406	51,5%
Rätt stimulerande	337	42,8%
Inte speciellt stimulerande	27	3,4%
Otillfredsställande	6	0,8%
Vi kan inte uttala oss	12	1,5%

Skriftliga kommentarer: För denna fråga har 93 av de 788 vårdnadshavarna gett skriftliga kommentarer av vilka de flesta (64 st.) är positiva medan negativa kommentarer är 18 st. Övriga (11 st.) är blandade och formulerade som ”å ena sidan... och å den andra” eller ”förr var det... men nu är det...”. Bland de positiva kommentarerna förekommer uttryck för att vårdnadshavarna uppskattar personalens engagemang och deras strävan att anpassa aktiviteterna till barnens individuella behov. Många kommentarer lyfter fram att personalen är aktiv och medveten och arbetar för att möta barnens utvecklingsbehov. Det finns dock även några kommentarer som efterfrågar mer varierande och stimulerande aktiviteter, både inomhus och utomhus.

I förhållande till barngruppernas storlek och utemiljöerna är kommentarerna mer varierade. Ett fåtal kommentarer (från olika kommuner) uttrycker att grupperna är för stora medan andra svarar att nuvarande upplägg är tillräckligt för barnens behov. Några vårdnadshavare noterar att det finns stor variation i kvalitet och typ av aktiviteter mellan olika kommuner, mellan olika daghem och även mellan olika avdelningar på samma daghem. Det förekommer även åsikter kring huruvida verksamheten faktiskt är stimulerande, särskilt på avdelningar för de yngre barnen, där några vårdnadshavare upplever att aktiviteterna är för begränsade. En önskan om mer kulturella och konstnärliga aktiviteter för att stimulera barnens kreativitet och lärande förekommer också bland kommentarerna.

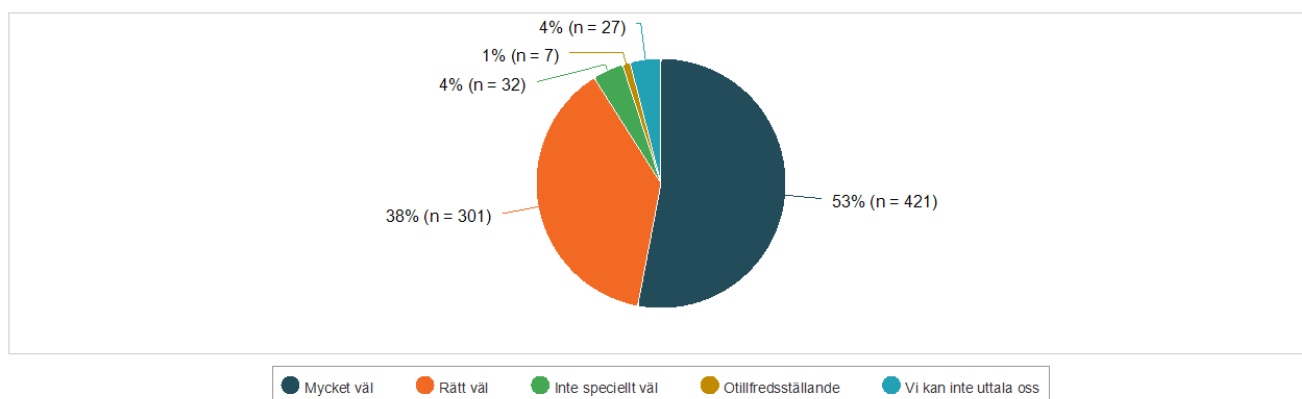
Flera vårdnadshavare efterfrågar mer och tätare information kring dagliga aktiviteter och pedagogiska insatser. Några efterlyser ett mer strukturerat och tydligt pedagogiskt program, vilket också skulle kunna ge föräldrarna bättre insikt i barnens dagliga daghemsvistelse. Några vårdnadshavare uttrycker oro kring att personalomsättningen är stor och att bristande tillgång till vikarier vid personalens sjukfrånvaro ofta begränsar genomförandet av planerade aktiviteter.

8. Hur väl stödjer verksamheten barnets lärande och utveckling?

På denna fråga har 91% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen. Detta innebär att 53% har valt svarsalternativet som anger att verksamheten *mycket väl* stödjer barnets lärande och utveckling och 38% har valt svarsalternativet *rätt väl*. Att verksamheten *inte fungerar speciellt väl* har 4% (32 st.) svarat och 1% (7 st.) har svarat att den fungerar *otillfredsställande*. Svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* har valts av drygt 3% (se figur 2 och tabell 5).

Figur 2.

Hur väl stödjer verksamheten barnets lärande och utveckling?

Tabell 5.

Hur väl stödjer verksamheten barnets lärande och utveckling?

Stöd	Antal	Procent
Mycket väl	421	53,4%
Rätt väl	301	38,2%
Inte speciellt väl	32	4,1%
Otillfredsställande	7	0,9%
Vi kan inte uttala oss	27	3,4%

Skriftliga kommentarer: Av de 45 vårdnadshavare som valt att kommentera frågan är det flest positiva kommentarer som framför allt handlar om att de uppskattar personalens empati och engagemang. Flera vårdnadshavare upplever dock en brist på insyn i hur verksamheten arbetar med lärande och utveckling, och efterfrågar mer detaljerad information om barnens aktiviteter och pedagogiska metoder. Det finns kommentarer om att daghemmet erbjuder bra stöttning för barn med särskilda behov men att det även finns rum för förbättringar, särskilt för barn som behöver mer stimulans och utmaning.

Flera vårdnadshavare framhäver vikten av en trygg och lekfull miljö för barnens utveckling snarare än strikt strukturerat lärande. En del kommentarer ger uttryck för varierande uppfattningar om den pedagogiska kvaliteten, där vissa vårdnadshavare är nöjda med personalens engagemang och omsorg medan andra ser en brist på utmaningar och modern pedagogik. Flera nämner att barnen lär sig och utvecklas men att fler pedagogiska aktiviteter och utmaningar skulle vara önskvärt. Det finns ett fåtal positiva och negativa kommentarer om hur barn grupperas efter ålder och inte efter utvecklingsnivå, där vissa anser att detta underlättar individuell stöttning medan andra menar att det kan vara begränsande för barnens utveckling. Ett par vårdnadshavare reflekterar över skillnader mellan daghem i Sverige och nuvarande daghem och önskar till exempel tidigare introduktion till siffror och bokstäver.

9. Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling inom de fem lärområdena?

Den här frågan är kopplad till den nya läroplanen för barnomsorgen som anger att ”barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser” (Ålands Landskapsregering, 2022, s. 58) inom fem lärområden. Med mångsidiga upplevelser avses att verksamheten ”främjar barnets deltagande, initiativ och självständighet, låter problemlösning och kreativitet ta plats och uppmuntrar lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete.” (Ålands Landskapsregering, 2022, s.41). De fem områdena är *språk och kommunikation, skapande, kultur och estetiska uttrycksformer, mångfald, gemenskap och samhälle, matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande* och *kropp, hälsa och utveckling*.

Översiktligt kan konstateras att vårdnadshavarna uppfattar att verksamheten till största del uppfattas stimulera barnens lärande och utveckling. De positiva svarsalternativen *mycket väl* och *rätt väl* har valts av mer än 80% förutom lärområdet som berör matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande där de positiva svarsalternativen ligger strax under 80%. För detta lärområde har färre valt något av de två positiva svarsalternativen jämfört med de övriga men det innebär ändå inte att skillnaden är statistiskt signifikant (se tabell 6).

Tabell 6.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling inom de fem lärområdena?

Lärområde	Mycket väl	Rätt väl	Inte speciellt väl	Otillfredsställande	Vi kan inte uttala oss
Språk och kommunikation	48,5%	39,3%	4,4%	1,2%	6,6%
Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer	49,6%	39,4%	4,2%	1,0%	5,8%
Mångfald, gemenskap och samhälle	40,4%	41,9%	4,3%	1,0%	12,4%
Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande	35,8%	42,6%	4,3%	1,4%	15,9%
Kropp, hälsa och utveckling	42,5%	40,0%	3,8%	1,5%	12,2%

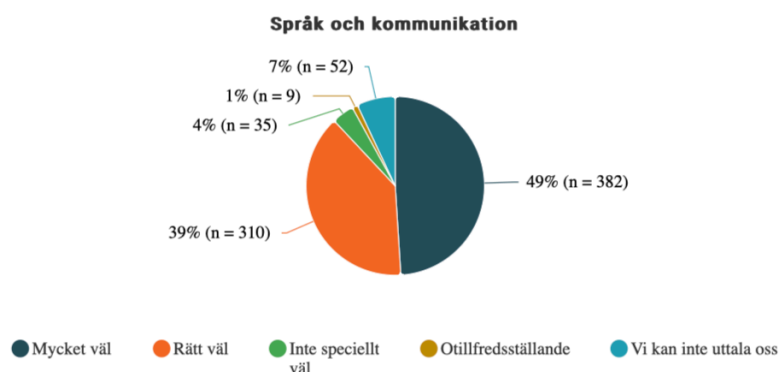
Lärområde språk och kommunikation

Sammantaget har 88% av vårdnadshavarna svarat att verksamheten *mycket väl* (49%) eller *rätt väl* (39%) stimulerar barnets lärande och utveckling i relation till språk och kommunikation. Av vårdnadshavarna har 4% (35 st.) svarat att verksamheten *inte speciellt väl* stimulerar barnets utveckling inom detta lärområde och 1% (9 st.) har svarat att stimulansen är *otillfredsställande*. 7% har svarat

att de inte kan uttala sig. För detta lärområde finns det inga statistiskt signifikanta skillnader relaterat till barnets ålder eller kön (se figur 3).

Figur 3.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling i relation till språk och kommunikation?

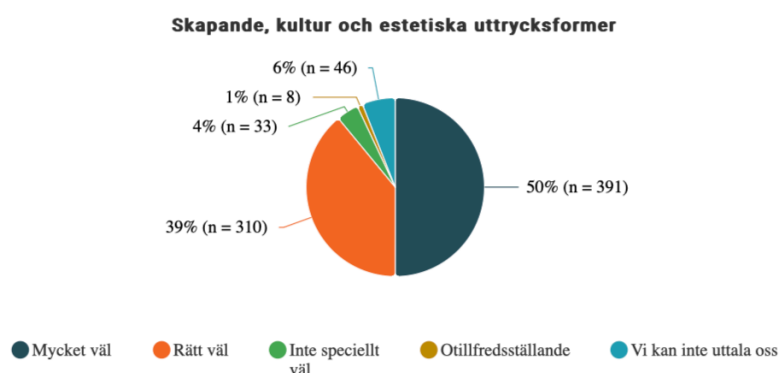

Lärområde skapande, kultur och estetiska uttrycksformer

För detta lärområde har 89% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att verksamheten *mycket väl* (50%) eller *rätt väl* (39%) stimulerar barnets lärande och utveckling i relation till skapande, kultur och estetiska uttrycksformer. Svarsalternativet *inte speciellt väl* har valts av 4% (33 st.) och svarsalternativet som anger att stimulansen är *otillfredsställande* har valts av 1% (8 st.). Svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* har valts av 6% (46 st.) (se figur 4 nedan).

Figur 4.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling i relation till skapande, kultur och estetiska uttrycksformer?

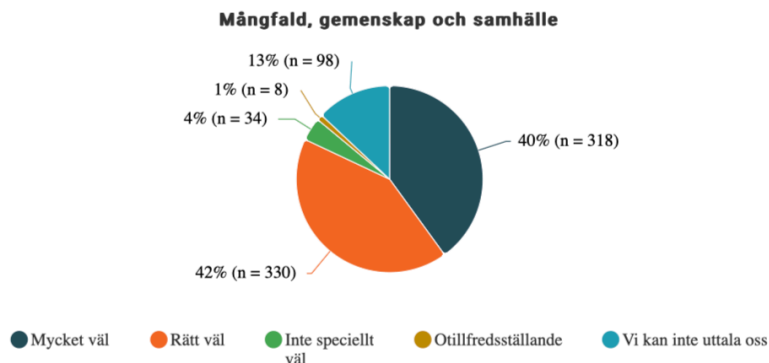

Lärområde mångfald, gemenskap och samhälle

För detta lärområde har 82% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att verksamheten *mycket väl* (40%) eller *rätt väl* (42%) stimulerar barnets lärande och utveckling i relation till lärområdet mångfald, gemenskap och samhälle. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (34 st.) respektive 1% (8 st.). 13% har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 5 på följande sida).

Figur 5.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling i relation till mångfald, gemenskap och samhälle?

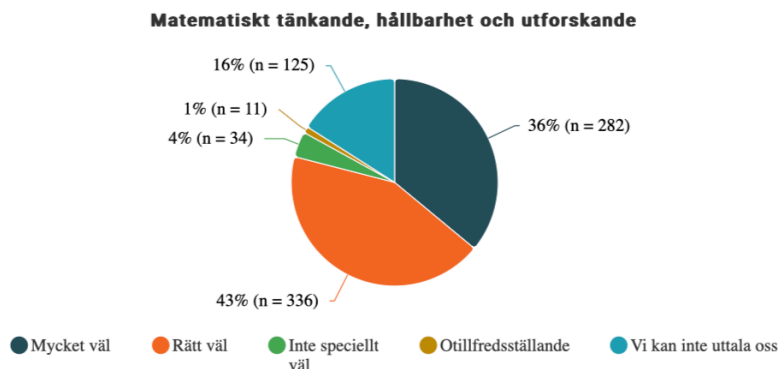

Lärområde matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande

För detta lärområde har 79% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att verksamheten *mycket väl* (36%) eller *rätt väl* (43%) stimulerar barnets lärande och utveckling i relation till lärområdet matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (34 st.) respektive 1% (11 st.). 16% har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 6).

Figur 6.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling i relation till matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande?

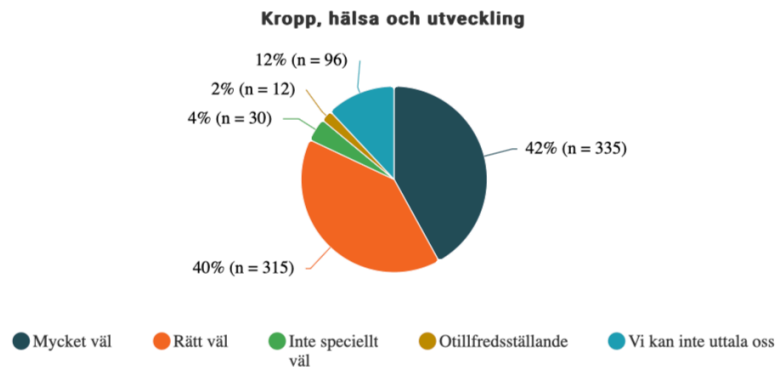

Lärområde kropp, hälsa och utveckling

För lärområde kropp, hälsa och utveckling har 82% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att verksamheten *mycket väl* (42%) eller *rätt väl* (40%) stimulerar barnets lärande och utveckling i relation till lärområdet. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (30 st.) respektive 2% (12 st.). 12% har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 7 nedan).

Figur 7.

Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling i relation till kropp, hälsa och utveckling?

Skriftliga kommentarer: Av de 70 vårdnadshavare som kommenterat frågan om hur stimulerande verksamheten är i relation till de fem områdena fördelar sig de positiva, neutrala och negativa kommentarerna huvudsakligen lika. Flertalet av de positiva kommentarerna uttrycker tillit till personalens engagemang och kompetens, och att de är överlag nöjda med personalens arbete. Av de neutrala kommentarerna anger flest att de inte kan uttala sig på grund av exempelvis bristande insyn, kort tid på daghemmet, eller att barnet är för litet eller inte kan kommunicera. Bland de kommentarer som uttrycker behov av förändring förekommer synpunkter från ett flertal vårdnadshavare som efterfrågar ökad insyn i barnens dagliga aktiviteter, då bristande information gör det svårt att bedöma hur verksamheten stödjer barnens utveckling. Det finns också en önskan om fler kreativa och fysiska aktiviteter, såsom musik, gymnastik, utflykter och mer varierande pyssel. Vårdnadshavare efterfrågar också bättre individuell anpassning för barn med olika behov och intressen, särskilt stöd för barn med annat modersmål än svenska. Detta upplevs som ett område där det saknas tillräckliga resurser.

Gemensamt bland vårdnadshavarna är en stark önskan om mer utevistelse och fler fysiska aktiviteter. Många uppskattar personalens arbete men efterlyser samtidigt mer kreativitet och variation i verksamheten. Några vårdnadshavare framför synpunkter på att aktörer från tredje sektorn ges tillträde att driva kampanjer som exempelvis kring ”kropp och knopp” inom ramen för daghemmens pedagogiska verksamhet. De menar att detta kan skapa otydlighet eller problem då tredje sektorns personal saknar specifik utbildning mot barn. Även gällande kost och hälsa för en del vårdnadshavare fram önskemål och förespråkar hälsosammare alternativ och minskad mängd socker i kosten.

10. Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till nedanstående situationer?

För denna fråga ombads vårdnadshavarna svara hur de uppfattar att personalen bemöter deras barn utifrån barnets individuella behov avseende *lämning och hämtning av barnet, matsituationen, vilan och toalettbestyr*. De positiva svarsalternativen *mycket väl* och *rätt väl* har valts av 80% eller fler för de olika situationerna förutom för den som berör vilan där de positiva svarsalternativen är 72%. För denna fråga har färre valt något av de två positiva svarsalternativen jämfört de övriga men det innebär inte att skillnaden är statistisk signifikant (se tabell 7 nedan).

Tabell 7.

Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till nedanstående situationer?

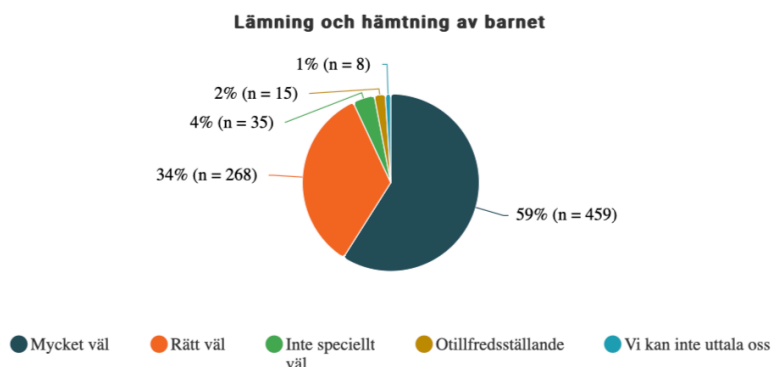
Bemötande	Mycket väl	Rätt väl	Inte speciellt väl	Otillfredsställande	Vi kan inte uttala oss
Lämning och hämtning av barnet	58,5%	34,1%	4,5%	1,9%	1,0%
Matsituationen	51,5%	28,7%	3,8%	0,5%	15,5%
Vilan	48,4%	23,7%	4,7%	1,3%	21,9%
Toalettbestyr	47,3%	33,0%	3,7%	1,0%	15,0%

Lämning och hämtning av barnet

En hög andel av vårdnadshavarna (93%) har valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att personalen i *mycket väl* (59%) eller *rätt väl* (34%) bemöter barnet utifrån dess individuella behov vid lämning och hämtning av barnet. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (35 st.) respektive 2% (15 st.). Endast 1% (8 st.) har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 8 nedan).

Figur 8.

Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till lämning och hämtning av barnet?

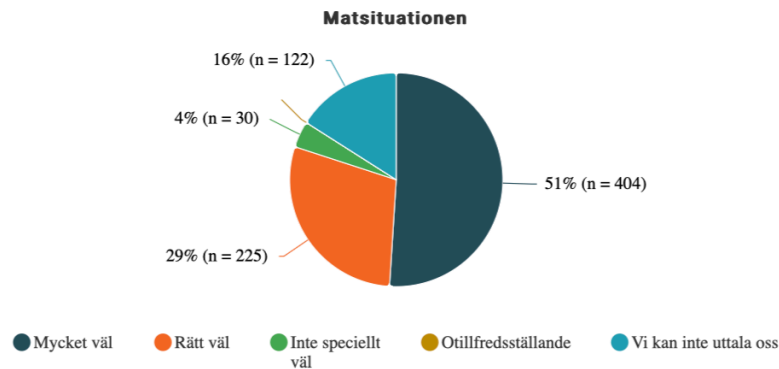

Matsituationen

Av vårdnadshavarna har 80% valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att personalen *mycket väl* (51%) eller *rätt väl* (29%) bemöter barnet utifrån dess individuella behov vid matsituationen. Det negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (30 st.) respektive 0,5% (4 st.). För denna delfråga har hela 16% (122 st.) valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 9 nedan).

Figur 9.

Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till matsituationen?

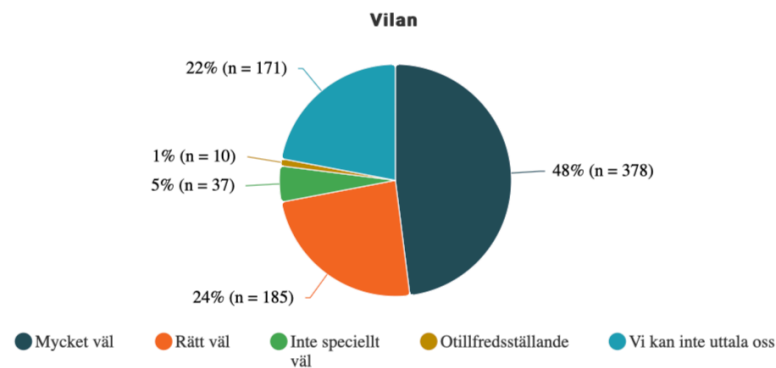

Vilan

För denna delfråga är det, jämfört med de övriga situationerna, färre (72%) som valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att personalen *mycket väl* (48%) eller *rätt väl* (24%) bemöter barnet utifrån dess individuella behov vid vilan. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 5% (37 st.) respektive 1% (10 st.). Det är en förhållandevis hög andel av vårdnadshavarna (22%) som har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 10).

Figur 10.

Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till vilan?

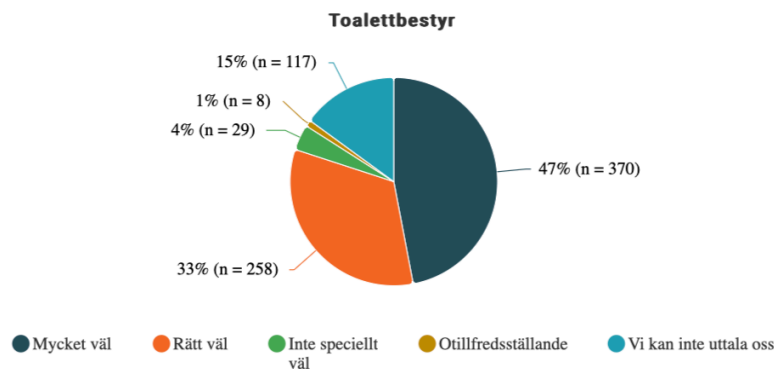

Toalettbestyr

Av vårdnadshavarna har 80% valt något av de två positiva svarsalternativen som anger att personalen *mycket väl* (47%) eller *rätt väl* (33%) bemöter barnet utifrån dess individuella behov vid toalettbestyren. De negativa svarsalternativen *inte speciellt väl* och *otillfredsställande* utgörs av 4% (29 st.) respektive 1% (8 st.). Hela 15% har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 11 nedan).

Figur 11.

Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till toalettbestyr?

Skrifliga kommentarer: Av de 90 vårdnadshavare som valt att kommentera denna fråga rörande de fyra situationerna har flest gett kommentarer som klassats som negativa, i detta fall handlar det huvudsakligen om önskade förändringar. Flera av dessa kommentarer berör kommunikationen mellan personal och vårdnadshavare där vårdnadshavarna efterfrågar ett mer engagerat bemötande vid lämning och hämtning. Också mer detaljerad information om barnens dag önskas, istället för de ofta standardiserade svar vid hämtning som vårdnadshavarna upper att de får.

Bland de positiva kommentarer lyfter flera fram att personalen är mottagande och uppmuntrande vid lämning och hämtning. Flera vårdnadshavare uppskattar att daghemmet förbereder barnen för självständighet, men det framkommer också oro kring att barnen ibland känner sig osäkra vid aktiviteter som påklädning och toalettbesök. Denna osäkerhet kopplas ofta till bristande stöd från personalen, särskilt för de yngre barnen.

Måltiderna är ett annat område som fått ett antal negativa kommentarer. Ett par vårdnadshavare anser att matsituationen brister avseende pedagogiska inslag som uppmuntrar barnen att prova nya smaker. Dessutom påtalas att vissa barn är hungriga när de kommer hem, vilket tyder på otillräcklig anpassning av portioner. Oro för att särskilda kostbehov, som exempelvis allergi, inte beaktas och respekteras uttrycks av några vårdnadshavare. När det gäller vilan framkommer delade meningar. Vissa vårdnadshavare är positiva till att barnen vilar, medan andra vill att detta ska vara frivilligt, då en obligatorisk vila upplevs som stressande för en del barn och kan påverka deras kvällsrutiner negativt. Hygien- och toalettfrågor är ytterligare en källa till oro, särskilt för yngre barn. Enstaka vårdnadshavare skriver att barnen inte får tillräcklig hjälp vid toalettbesök eller hygieniska problem efter blöjbyten. Förkomst av vikarier och bristfällig introduktion ses även som ett problem i verksamheten.

11. I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i följande avseenden:

Frågan om trygghet är uppdelad i relation till inomhusmiljön och utomhusmiljön. Av tabell 8 nedan framgår det att vårdnadshavarna i lite högre utsträckning upplever att inomhusmiljön är tryggare jämfört med utomhusmiljön. Denna skillnad är inte statistiskt signifikant i relation till de två positiva svarsalternativen men andelen som svarat att utomhusmiljön *inte i speciellt hög utsträckning* är trygg är signifikant större jämfört med svaret för inomhusmiljön.

Tabell 8.

I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i följande avseenden?

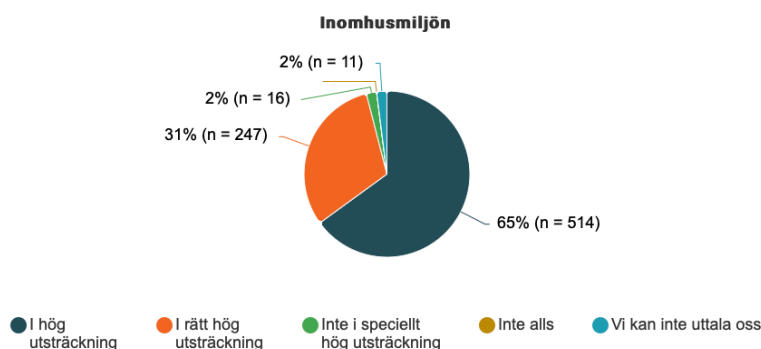
Trygghet	I hög utsträckning	I rätt hög utsträckning	Inte i speciellt hög utsträckning	Inte alls	Vi kan inte uttala oss
Inomhusmiljön	65,2%	31,4%	2,0%	0,0%	1,4%
Utomhusmiljön	57,4%	36,3%	5,3%	0,4%	0,6%

Inomhusmiljön

Utgående från svarsmönstret för denna fråga kan utläsas att hela 96% av vårdnadshavarna har valt något av de två positiva svarsalternativen. Av dessa har 65% svarat att de uppfattar att inomhusmiljön på daghemmet *i hög utsträckning* är trygg och 31% har svarat *i rätt hög utsträckning* är trygg. Svarsalternativet som anger att inomhusmiljön *inte i speciellt hög utsträckning* är trygg har valts av 2% (16 st.). Ingen har valt svarsalternativet *inte alls*. 2% (11 st.) har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 12).

Figur 12.

I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i relation till inomhusmiljön?

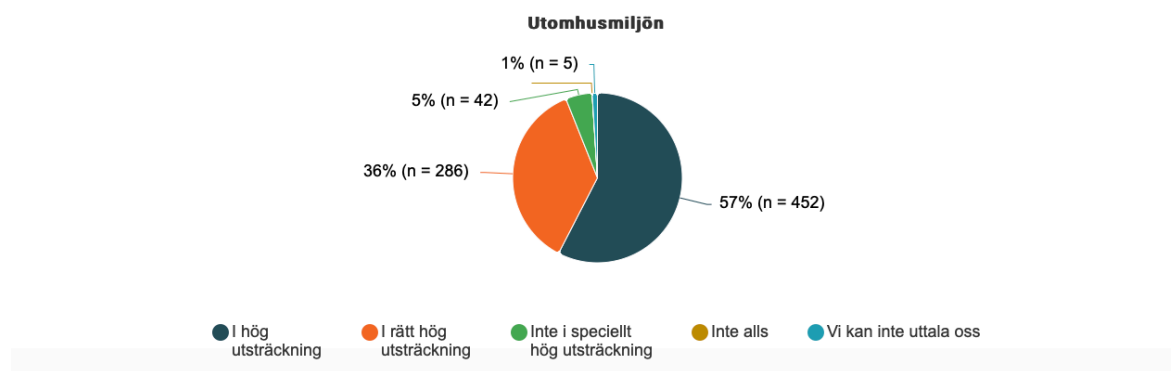

Utomhusmiljön

För frågan om tryggheten utomhus har 93% av vårdnadshavarna valt något av de två positiva svarsalternativen. Av dessa har 57% svarat att de uppfattar att utomhusmiljön på daghemmet *i hög utsträckning* är trygg och 36% har svarat *i rätt hög utsträckning*. Svarsalternativet som anger att utomhusmiljön *inte i speciellt hög utsträckning* är trygg har valts av 5% (42 st.) och 0,4% (3 st.) har valt svarsalternativet som anger att utomhusmiljön *inte alls* upplevs trygg. 1% (5 st.) har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 13 nedan).

Figur 13.

I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i relation till utomhusmiljön?

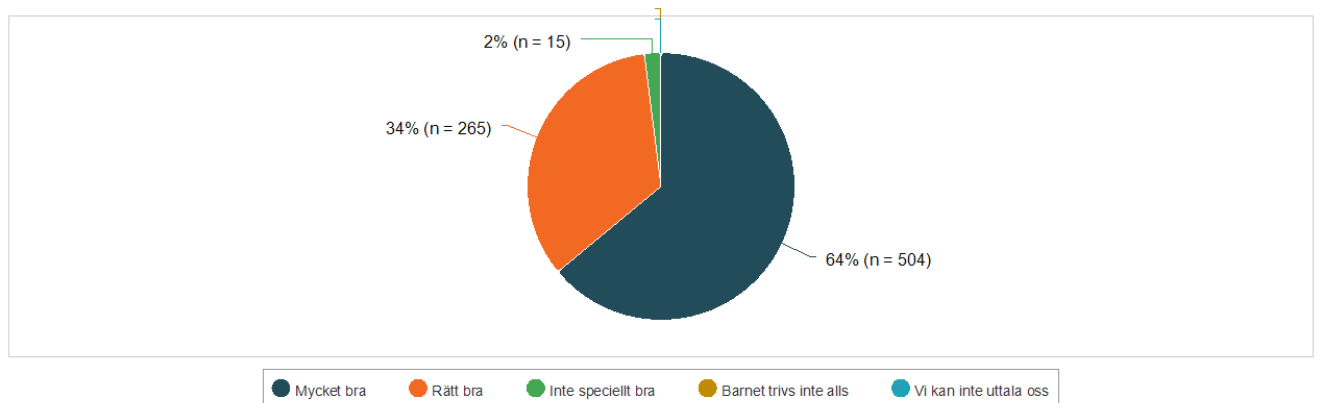

Skriftliga kommentarer: Av de 76 vårdnadshavare som kommenterat frågan om trygghet är det en tydlig övervikt av negativa kommentarer. Säkerhetsfrågor är återkommande, där många vårdnadshavare uttrycker oro för bristande övervakning av barn, särskilt under utomhuslek. Detta upplevs som en risk för olyckor och konflikter mellan barnen. Dessutom framhålls problem med staket som är lätta att klättra över och leda till att barn rymmer samt känsla av otrygghet då enbart stängsel avgränsar från hög trafik i närheten av daghemmet. Förbättrade säkerhetsåtgärder, som säkrare transportlösningar och skydd vid in- och utgångar, efterfrågas. Även att lekytorna till stor del består av asfalt eller saknar skuggiga platser lyfts som bekymmer. Lekutrustningen beskrivs ibland som gammal och potentiellt farlig. Förslagen inkluderar mer grönska, bättre utrustning och åtgärder för att säkerställa en säker och stimulerande lekmiljö utomhus.

Flera vårdnadshavare påtalar behovet av mer aktiv vuxennärvaro, särskilt under utomhuslek, då personal ibland upplevs stå i grupper och därmed inte ha tillräcklig uppmärksamhet på barnens aktiviteter. Inomhusmiljön och hälsa är också en källa till oro vid ett av daghemmen. Enstaka vårdnadshavare efterfrågar även tydligare information om barnens kosthållning. Ett par kommentarer efterfrågar en mera genomtänkt inskolning för smidigare start för nya barn och uttrycker att inskolningen till daghemmet inte föreföll genomtänkt, vilket skapade otrygghet.

12. Hur trivs barnet på daghemmet?

De flesta (98%) av vårdnadshavare som besvarat frågan om hur barnet trivs har valt något av de två positiva svarsalternativen *mycket bra* (64%) eller *rätt bra* (34%) (se figur 14 och tabell 9). Som framgår har 15 av vårdnadshavarna (2%) svarat att barnet *inte trivs speciellt bra* och två vårdnadshavare (mindre än 1%) har svarat att barnet *inte trivs alls*. Svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* har valts av två vårdnadshavare vilket också det är mindre än 1% (se figur 14 och tabell 9 nedan).

Figur 14.
Hur trivs barnet på daghemmet?

Tabell 9.
Hur trivs barnet på daghemmet?

Trivsel	Antal	Procent
Mycket bra	504	64,0%
Rätt bra	265	33,6%
Inte speciellt bra	15	1,9%
Barnet trivs inte alls	2	0,3%
Vi kan inte uttala oss	2	0,3%

Skriftliga kommentarer: Av de 58 vårdnadshavare som valt att kommentera frågan om hur barnet trivs har flest gett positiva kommentarer, av vilka en del ger uttryck för att barnet har roligt på dagis. Av kommentarerna kan utläsas att barnens relation till personalen spelar en avgörande roll för deras trivsel. Flera vårdnadshavare beskriver att barnen har en positiv relation till personalen och att kontinuitet skapar trygghet. Samtidigt nämns exempelvis att vid förändringar i barngruppen, som när det kommer nya barn till gruppen eller att barn slutar kan barnen behöva extra stöd för att känna sig trygga och delaktiga. Vissa barn ser fram emot att gå till daghemmet, medan andra kan känna sig osäkra eller mindre motiverade, vilket framkommer i samband med hämtning och lämning.

13. Vad bidrar till att barnet inte trivs?

De vårdnadshavare som valt något av svarsalternativen som anger att barnet *inte trivs speciellt bra* eller *inte trivs alls* kunde välja att motivera sina svar i denna uppföljningsfråga. Frågan har ett antal möjliga skäl till att barnet inte trivs samt en möjlighet att ange ett eget skäl (se tabell 10 på följande sida). Det var möjligt att ange flera svarsalternativ på denna fråga som sammantaget besvarades av 17 vårdnadshavare.

Tabell 10.*Vad bidrar till att barnet inte trivs?*

Skäl	Antal
Barnet känner sig ensamt	6
Barnet känner sig illa behandlat	3
Barnet känner sig mobbat	1
Barnet saknar lekkamrater	5
Barnet känner inte tillit till personalen	8
Barnet får inte tillräcklig stimulans	4
Annat, vad?	4

De fyra som valt att svara *annat* har angett att barnet saknar sina föräldrar, personalomsättning, stökig miljö och bristande anpassning till enskilda barn.

För denna uppföljningsfråga har ingen statistisk analys gjorts då det totala antalet som valt alternativet *annat* är få, men det framgår att något fler av vårdnadshavare till pojkar har valt alternativet *barnet inte känner tillit till personalen*. I övrigt kan inte några noterbara skillnader noteras varken avseende kön eller ålder.

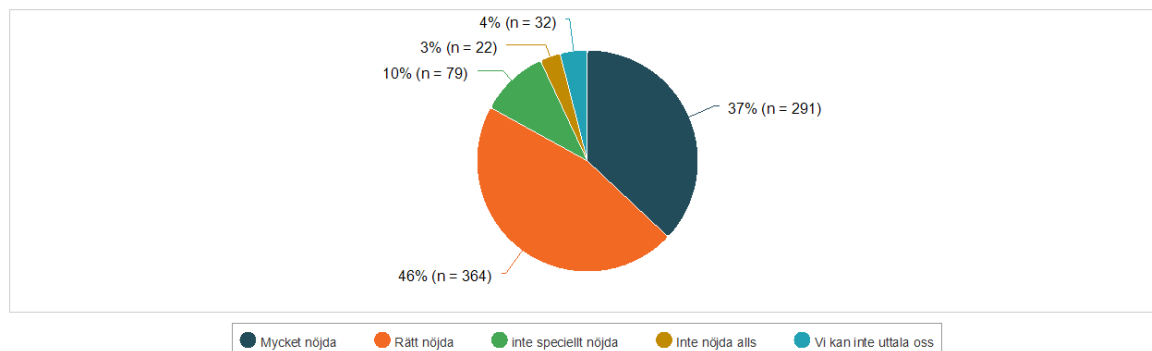
Skriftliga kommentarer: Denna uppföljande fråga besvarades av 17 vårdnadshavare som alltså markerat något av svarsalternativen som anger att barnet inte trivs speciellt bra eller inte trivs alls och av dessa har sex valt att skriva kommentarer. Av kommentarerna framgår att det enskilda barnet har svårt vid lämning och ofta blir ledset, med varierande stöd från personalen i dessa situationer. Vidare framgår det av en av kommentarerna att barnets individuella behov inte alltid bemöts och att en mer anpassad pedagogik skulle behövas. Några vårdnadshavare ger uttryck för att miljön på daghemmet upplevs som stökig och utmanande för barnet, vilket de tror är skälet till att barnet inte trivs. En kommentar gäller ett påtvingat daghemsbyte som inte upplevs som lyckat.

14. Hur nöjda är ni med informationen om barnets lärande och utveckling?

Sett till samtliga skriftliga kommentarer så efterfrågar många mer personlig information. Trots detta är det 83% som valt något av de två positiva svarsalternativen. Av dessa har 37% valt svarsalternativet som anger att de är *mycket nöjda* och 46% *rätt nöjda*. *Inte speciellt nöjda* har 10% (79 st.) valt medan 3% (22 st.) valt svarsalternativet som anger att de *inte alls är nöjda*. Svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* har valts av 4% (32 st.). Se figur 15 och tabell 11 på följande sida.

Figur 15.

Hur nöjda är ni med informationen om barnets lärande och utveckling?

Tabell 11.

Hur nöjda är ni med informationen om barnets lärande och utveckling?

Information	Antal	Procent
Mycket nöjda	291	36,9%
Rätt nöjda	364	46,2%
inte speciellt nöjda	79	10,0%
Inte nöjda alls	22	2,8%
Vi kan inte uttala oss	32	4,1%

Skriftliga kommentarer: Av de 85 vårdnadshavare som valt att kommentera frågan om informationen uppger många att de inte får tillräcklig information om barnens dagliga aktiviteter och utveckling. Ett vanligt önskemål är mer regelbunden och strukturerad kommunikation, utöver de årliga utvecklingssamtalen. Digitala plattformar lyfts fram som en möjlig lösning för att ge en effektiv och regelbunden återkoppling.

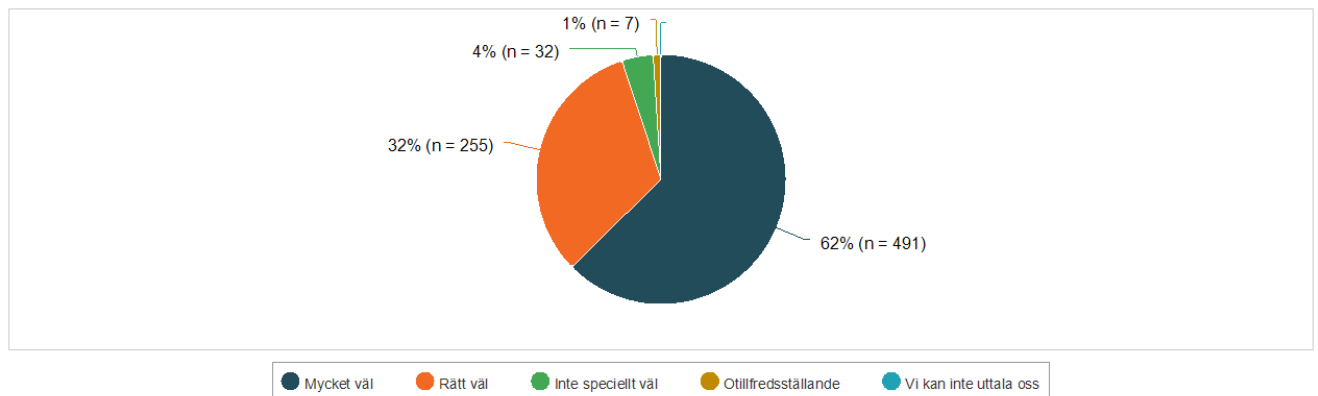
En del kommentarer pekar även på att det finns en variation i hur information ges när ett daghem jämförs med ett annat men också att det finns skillnader mellan informationen från personalen. Medan vissa vårdnadshavare uppskattar månatliga brev eller veckomeddelanden som ger insyn i verksamheten, känner andra att de inte får tillräckligt med information och därmed saknar en tydlig bild av vad som sker under dagarna. Det efterfrågas en tydligare struktur och konsekvens i informationsflödet för att minska dessa skillnader. En vårdnadshavare vill inte att daghemsverksamheten ska bli alltför "skolifierad" utan att lekens roll för barnens utveckling bör förbli central.

15. Hur väl fungerar samarbetet med daghemmet?

Av vårdnadshavarna uppger 94% att de tycker att samarbetet med daghemmet fungerar *mycket väl* (62%) eller *rätt väl* (32%). Av vårdnadshavarna har 4% svarat att samarbetet *inte fungerar speciellt väl* vilket motsvarar 32 vårdnadshavare och sju (1%) har svarat att samarbetet är *otillfredsställande*. Svartalernativet *vi kan inte uttala oss* har valts av tre (<1%). Se figur 16 och tabell 12.

Figur 16.

Hur väl fungerar samarbetet med daghemmet?

Tabell 12.

Hur väl fungerar samarbetet med daghemmet?

Samarbete	Antal	Procent
Mycket väl	491	62,3%
Rätt väl	255	32,3%
Inte speciellt väl	32	4,1%
Otillfredsställande	7	0,9%
Vi kan inte uttala oss	3	0,4%

Skriftliga kommentarer: Frågan om samarbete har besvarats av 41 vårdnadshavare. Många beskriver personalen som tillmötesgående, trevlig och flexibel och uppskattar personalens lyhördhet och förmåga att anpassa sig till särskilda omständigheter eller behov. Samtidigt framkommer viss variation i hur engagerad personalen upplevs vara, där några vårdnadshavare nämner att dialogen inte alltid känns lika aktiv eller närvarande. Det finns också en önskan om mer regelbunden och strukturerad information om barnens dagliga aktiviteter och välmående. Detta gäller särskilt i frågor kring rutiner och regler, där vissa vårdnadshavare upplever att samarbetet och engagemanget från personalen kunde vara tydligare och mer konsekvent. Andra lyfter daghemmets stödjande funktion och en kommentar beskriver daghemmet som familjens "by" (stöd) avseende familjens situation med ett krävande föräldraskap.

16. Hur väl fungerar barnhälsans tjänster?

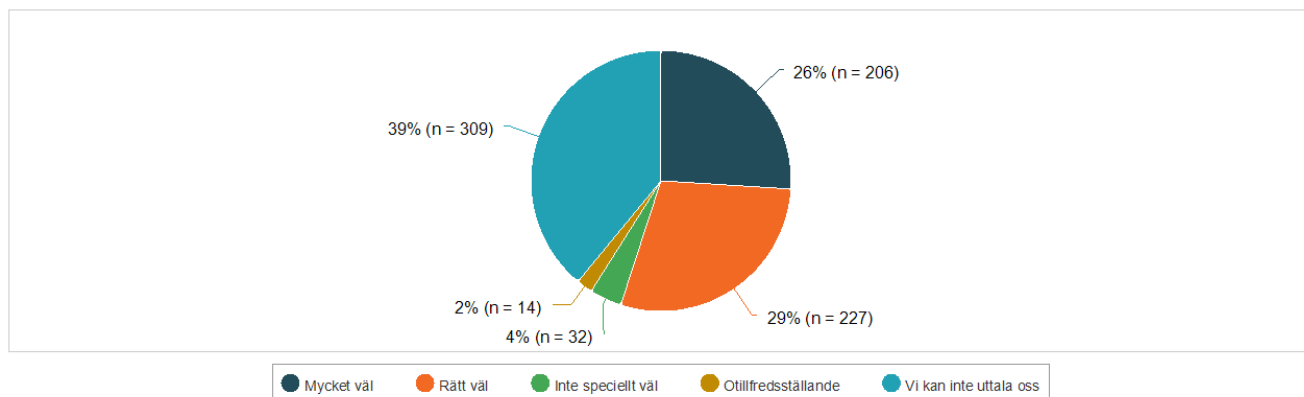
I läroplanen anges att barnhälsan ska arbeta "förebyggande och främjande och upprätthålla barnens utveckling och lärande, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande." (Ålands landskapsregering, s. 74) I frågan förtydligades att barnhälsans tjänster omfattar förutom speciallärare i barnomsorg och psykolog- och kuratorstjänster även annat stöd för barns utveckling och lärande samt rådgivningstjänster.

Något av de två positiva svarsalternativen har valts av endast 55% (*mycket väl* 26% och *rätt väl* 29%). I jämförelse med de föregående frågorna är andelen positiva svar förhållandevis lågt, vilket till stor del kan förklaras med att en betydande andel (39%) valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss*. Exempel på vad som kan ha bidragit till att andelen som inte kan uttala sig är så hög kan utläsas ur de skriftliga kommentarerna nedan. Fördelningen för de två negativa svarsalternativen

visar att 4% uppger att barnhälsan *inte fungerar speciellt väl* (vilket motsvarar 32 st.) eller att den är *otillfredsställande* (2% vilket motsvarar 14 st.). Se figur 17 och tabell 13.

Figur 17.

Hur väl fungerar barnhälsans tjänster?

Tabell 13.

Hur väl fungerar barnhälsans tjänster?

Barnhälsan	Antal	Procent
Mycket väl	206	26,1%
Rätt väl	227	28,8%
Inte speciellt väl	32	4,1%
Otillfredsställande	14	1,8%
Vi kan inte uttala oss	309	39,2%

Skriftliga kommentarer: Av de 62 vårdnadshavare som valt att kommentera denna fråga har över hälften av kommentarerna kategoriserats som neutrala. Knappt hälften av dessa uppger att de inte har haft kontakt med eller behov av barnhälsans tjänster, och vissa känner inte till vad dessa tjänster innebär. Några nämner att de har hört talas om speciallärare eller kurator men saknar erfarenhet av dem.

De negativa kommentarerna lyfter exempelvis missnöje med information och stödinsatser, där några upplever att kommunikationen från daghemmet är otillräcklig. Det framkommer också att det saknas specialpedagoger och andra resurser inom barnomsorgen, samt önskemål om bättre stöd för barn med särskilda behov, inklusive psykologisk hjälp för yngre barn. Några vårdnadshavare uttrycker att elevhälsan har för långa köer och personalbrist. Det finns även en oro över att små barn ibland utsätts för höga krav på koncentration och lärande. En förbättrad samordning och kommunikation mellan barnhälsa och barnomsorg efterfrågas även i kommentarerna. Bland de positiva kommentarerna nämner en del vårdnadshavare goda erfarenheter, av både daghemmets personal och barnrådgivning och talterapi.

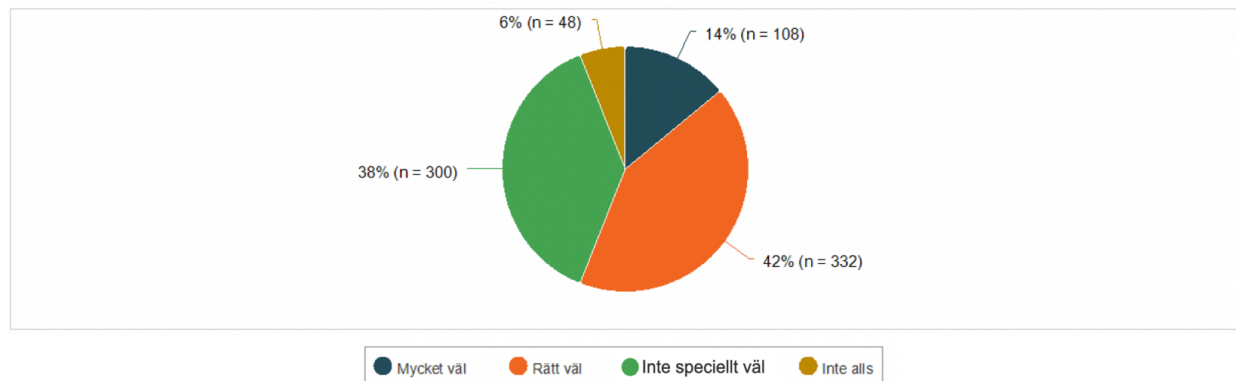
17. Hur väl känner ni till läroplanen för barnomsorgen på Åland?

Av svarsfördelningen nedan framgår att läroplanen inte i speciellt hög utsträckning är välkänd bland vårdnadshavarna. De positiva svarsalternativen som anger att de *mycket väl* eller *rätt väl*

känner till läroplanen utgörs sammantaget av 56% fördelade på svarsalternativen *mycket väl* 14% och *rätt väl* 42%. Hela 38% har valt svarat att de *inte speciellt väl* känner till läroplanen och 6% *inte alls*. För denna fråga finns det en statistiskt signifikant skillnad som visar att vårdnadshavare till de äldre barnen i högre utsträckning uppger att de känner till läroplanen jämfört med vårdnadshavare till de yngre barnen (se figur 18 och tabell 14).

Figur 18.

Hur väl känner ni till läroplanen för barnomsorgen på Åland?

Tabell 14.

Hur väl känner ni till läroplanen för barnomsorgen på Åland?

Läroplanen	Antal	Procent
Mycket väl	108	13,7%
Rätt väl	332	42,1%
Inte speciellt väl	300	38,1%
Inte alls	48	6,1%

Skriftliga kommentarer: Av de 31 vårdnadshavare som kommenterat frågan om vilken kännedom de har av läroplanen är de flesta kommentarerna antingen positiva eller neutrala. De neutrala innefattar kommentarer som anger att de inte känner till läroplanen, inte haft tid eller intresse att sätta sig in i den och att de utgår från att personalen vet vad de gör. Bland de positiva kommentarerna framkommer ett förtroende för personalens professionalism. De som uppger att de känner till läroplanen uppger att de fått information via föräldramöten eller från personalen. Kommentarer visar att engagemanget bland vårdnadshavarna skiljer sig åt. Medan vissa, särskilt de som själva arbetar inom barnomsorgen, är väl insatta i läroplanen, uppger andra att de prioriterat andra områden, exempelvis stöd till barn med särskilda behov. Det finns också synpunkter på att en detaljerad läroplan är överflödigt för yngre barn, med argumentet att fokus bör ligga på lek och trygghet snarare än struktur och dokumentation.

18. Vilka av följande planer har ni fått information om?

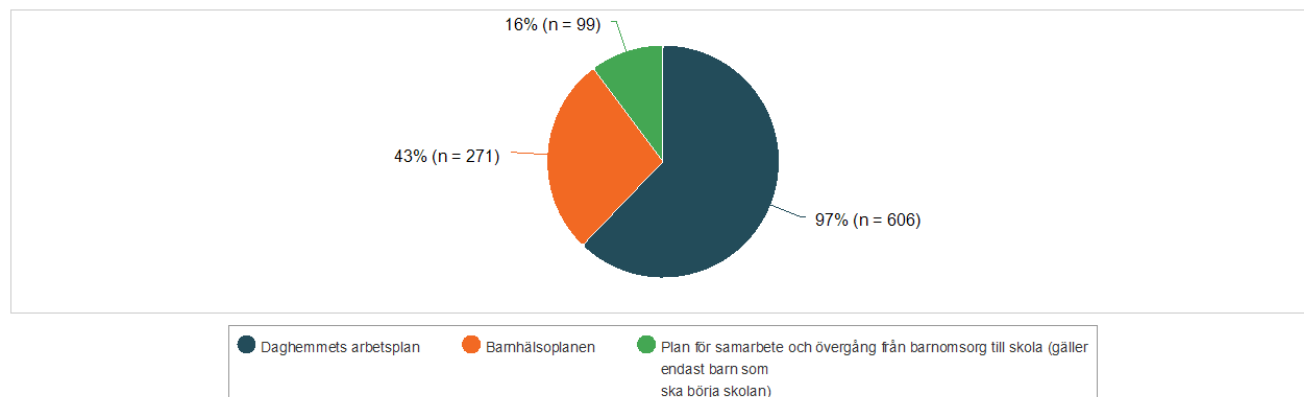
Då denna fråga var möjlig att besvara med ett eller flera alternativ var den inte obligatorisk. Frågan har besvarats av 624 vårdnadshavare. Av dem uppger de flesta (97%) att de fått information om *dagemhemmets arbetsplan* och *barnhälsoplanen* uppger 43% att de fått information om. Planen *för samarbete och övergång från barnomsorg till skola* som endast gäller barn som ska börja skolan följande läsår har besvarats av 16% (99) av dem som besvarat frågan. Utgående från informationen

om barnets ålder kan en uppskattning göras om att det för högs 148 borde vara aktuella att besvara frågan om denna plan. Se figur 19 och tabell 15 nedan.

Figur 19.

Vilka av följande planer har ni fått information om?

Tabell 15.

Vilka av följande planer har ni fått information om?

Planer	Antal	Procent
Daghemmets arbetsplan	606	97,1%
Barnhälsoplanen	271	43,4%
Plan för samarbete och övergång från barnomsorg till skola (gäller endast barn som ska börja skolan)	99	15,9%

Skriftliga kommentarer: Av de 59 vårdnadshavare som kommenterat frågan om vilka av daghemsvärksamhetens planer de känner till har en knapp tredjedel svarat att de känner till de olika planerna eller att de vet var de kan hitta dem vid behov. En dryg tredjedel har svarat att de inte känner till dessa eller att de inte vet om de har fått information om dessa eller att de i sådana fall inte minns. En återkommande synpunkt är svårigheten att hitta dessa dokument på kommunens hemsida eller osäkerhet kring om och när informationen har presenterats. Föräldramöten nämns som en potentiell källa till information, men även här framkommer att många vårdnadshavare har svårt att minnas vad som diskuterades vid dessa möten. En del vårdnadshavare uttrycker att de känner sig överväldigade av mängden information de får och har svårt att avgöra vad som är viktigast att fokusera på. En specifik kommentar lyfter fram en situation där en vårdnadshavare bad om information och fick ett äldre, ogenomarbetat dokument.

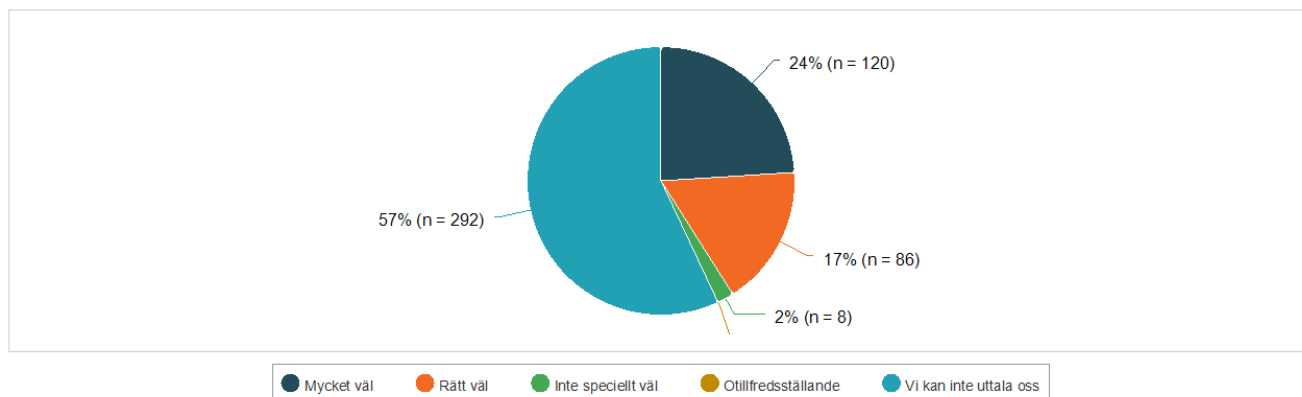
19. Hur väl fungerar förundervisningen?

Denna fråga var även den inte obligatorisk att besvara med tanke på att den skulle besvaras av endast dem som har barn som deltar i förundervisningen. Enligt läroplanen anordnas förundervisning för barn under läsåret före läroplikten börjar, vanligen sexåriga barn. Utgående från informationen om barnets ålder (de som markerat att barnet är 5, 6 eller 7 år) borde denna fråga ha kunnat besvarats av drygt 200. Trots detta har 508 valt att besvara frågan och av dessa har många (57%) valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss*. Av de övriga svaren kan utläsas att 206 vårdnadshavare svarat att förundervisningen fungerar *mycket väl* (120) eller *rätt väl* (86). Att förundervisningen

inte fungerar speciellt väl har 8 vårdnadshavare svarat och 2 har svarat att den är *otillfredsställande* (se figur 20 och tabell 16).

Figur 20.

Hur väl fungerar förundervisningen?

Tabell 16.

Hur väl fungerar förundervisningen?

Förundervisning	Antal	Procent
Mycket väl	120	23,6%
Rätt väl	86	16,9%
Inte speciellt väl	8	1,6%
Otillfredsställande	2	0,4%
Vi kan inte uttala oss	292	57,5%

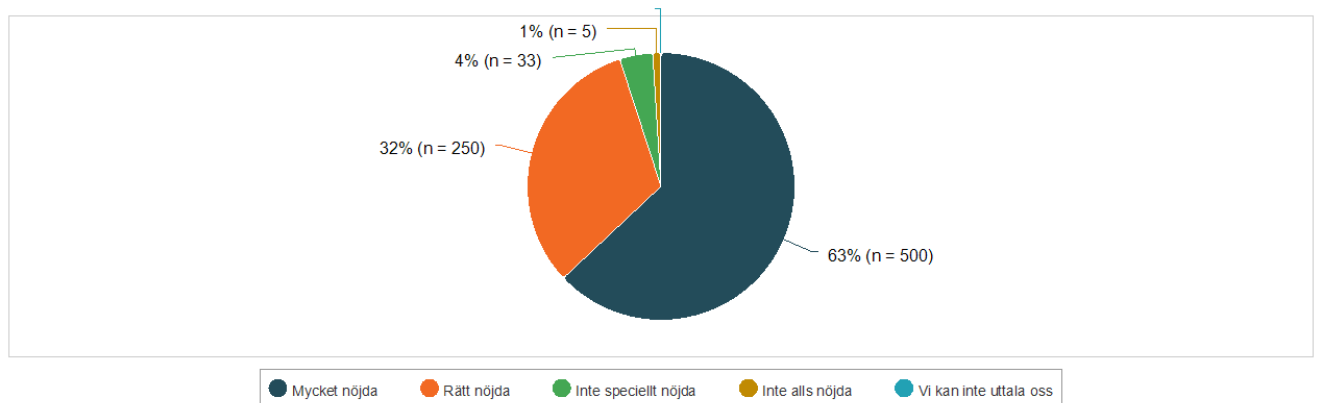
Skrifliga kommentarer: Som ovan nämnts besvarades denna fråga av runt 200 fler vårdnadshavare än de som har barn i åldern 5 eller 6–7 år. Av de 508 som besvarade frågan har 27 vårdnadshavare skrivit kommentarer. Bland de positiva kommentarerna, som utgör en knapp tredjedel, framkommer att vårdnadshavarna uppskattar verksamhetens fokus på samspel och trygghet i gruppen. De neutrala kommentarerna handlar främst om att förundervisningen inte är aktuell för dem eller att det är för tidigt att uttala sig. En dryg tredjedel av kommentarer ger uttryck för negativa erfarenheter vilka bland annat handlar om behov av mer utmanande verksamhet. En återkommande kommentar är behovet av tydligare och mer regelbunden kommunikation från personalen om verksamheten och barnens utveckling. Vissa vårdnadshavare jämför även förundervisningens omfattning och kvalitet mellan olika daghem.

20. Hur nöjda är ni som helhet med ert barns daghem?

Denna fråga är ställd för att få en bild av vårdnadshavarna uppfattning om barnets daghem som helhet. Hela 95% har svarat att de är *mycket nöjda* (63%) eller *rätt nöjda* (32%). Av de två negativa svarsalternativen har 4% valt det som anger att *de inte är speciellt nöjda* (33 st.) och mindre än 1% (5 st.) har svarat att de *inte alls är nöjda*. Ingen har valt svarsalternativet *vi kan inte uttala oss* (se figur 21 och tabell 17).

Figur 21.

Hur nöjda är ni som helhet med ert barns daghem?

Tabell 17.

Hur nöjda är ni som helhet med ert barns daghem?

Helhet	Antal	Procent
Mycket nöjda	500	63,5%
Rätt nöjda	250	31,7%
Inte speciellt nöjda	33	4,2%
Inte alls nöjda	5	0,6%
Vi kan inte uttala oss	0	0,0%

Skriftliga kommentarer: Av de 71 vårdnadshavare som kommenterat frågan om deras helhetsintryck av barnets daghem ger drygt hälften uttryck för att de är nöjda och i många fall mycket nöjda med daghemmet. Personalens engagemang och omtänksamhet lyfts fram som en betydande styrka, och många uttrycker tacksamhet och förtroende för personalens kompetens och pedagogiska arbete. Trygghet och stabilitet framstår som viktiga faktorer för barnens välbefinnande. Trots den positiva bilden uttrycker en del vårdnadshavare oro över hög personalomsättning och bristande kontinuitet, vilket de upplever påverkar barnens känsla av trygghet. Detta framhäver behovet av stabilitet inom personalstyrkan för att ytterligare stärka barnens trygghet och trivsel. Kommunikation är ett område där flera vårdnadshavare efterfrågar förbättringar. Många uttrycker en önskan om mer detaljerad och regelbunden information om barnens dagliga aktiviteter och utveckling. Den fysiska miljön och möjligheterna till utevistelse är återkommande teman i kommentarerna. Flera vårdnadshavare efterlyser förbättrade miljöer och fler utomhusaktiviteter som kan stimulera barns nyfikenhet och lärande.

21. Övriga kommentarer

Av de 120 vårdnadshavare som skrivit övriga kommentarer uttrycker merparten att de är mycket nöjda och att bättre daghem inte kan finnas. Flera av de positiva omdömena innehåller också konstruktiv kritik, där både styrkor och utvecklingsområden framträder tydligt. Många lyfter fram personalen som en av verksamhetens största styrkor. Deras engagemang, omtanke och förmåga att skapa trygghet och utveckling för barnen uppskattas i hög grad. Samtidigt lyfts oro för att arbetsgivarna (kommunerna) av ekonomiska skäl dragit ner på resurser som medför exempelvis att personalen ”går på knä”, att stödresurser dras in, att kosthållningen har än mindre medel att röra sig med.

De rätt få kommentarer som ger uttryck för negativa uppfattningar påtalar utmaningar och problem, såsom hög personalomsättning, vilket uppfattas leda till bristande kontinuitet och en otrygghet för både barn och vårdnadshavare. Ett fåtal kommentarer beskriver också situationer där bemötandet uppfattats som respektlöst och föreslår utbildning i exempelvis lågaffektivt bemötande. Ett par kommentarer önskar att personalen får utbildning i neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och en efterfrågar ett mångprofessionellt stöd. Vårdnadshavare efterfrågar också en tydligare introduktion av ny personal och bättre kommunikation kring deras roll, särskilt när det gäller vikarier. Några kommentarer visar att det finns stor skillnad mellan daghem och mellan avdelningar. Även daghemstaxan lyft som problem för ensamstående.

Kommunikationen mellan personal och vårdnadshavare framstår som ett återkommande tema i många kommentarer. Vissa vårdnadshavare uttrycker att personalen lyssnar på dem och bemöter dem väl, medan andra upplever brister, särskilt vid hämtning och lämning. Bland kommentarerna återkommer en efterfrågan på mer insyn i barnens vardag och regelbunden dialog kring barnens aktiviteter. Förslag på förbättringar inkluderar fler möten mellan personal och vårdnadshavare samt tydligare informationsflöde via exempelvis veckobrev eller digitala plattformar.

Kost och måltider är ett annat område som väcker starka åsikter. Flera vårdnadshavare ger uttryck för att måltiderna borde hålla högre kvalitet och följa kostråden. Enstaka vårdnadshavare önskar också att barnen involveras i planering och tillredning av maten.

När det gäller aktiviteter och pedagogik är vårdnadshavare i stor utsträckning positiva till de kreativa och varierade aktiviteter som erbjuds, särskilt med fokus på natur och utevistelse. Skogsutflykter och åldersanpassade lekar framhålls som mycket uppskattade inslag eller formuleras som önskemål om mer utomhusvistelse. Kritik riktas mot användning av surfplattor på småbarnsavdelningar. Övergångar mellan avdelningar eller daghem upplevs ibland som dåligt planerade, vilket skapar otrygghet för barnen.

Miljö och utemiljö är ytterligare ett område som kommenterats av flera vårdnadshavare. Flertalet beskriver daghemmen som trygga och välkomnande miljöer. Samtidigt finns önskemål om förbättringar, exempelvis ökad skugga på gården och mer varierade lekytor och uppfräschade lokaler. Klagomål på klädpolycyn förekommer också, där enstaka vårdnadshavare upplever att exempelvis krav på regnkläder vid minsta fukt begränsar för barnets möjlighet att leka. Förbättringar föreslås i form av större och mer stimulerande lekytor, särskilt utomhus, samt krav att på cykelhjälmar införs och att personalen kan sätta på solkräm vid behov.

Resurser och organisation är också ett återkommande ämnen i vårdnadshavarnas kommentarer. Vissa beskriver en god personaltäthet och stabila arbetsgrupper som bidrar till trygghet. Samtidigt uttrycks oro över stora barngrupper och bristande resurser för barn med särskilda behov. Några vårdnadshavare efterfrågar fler pedagoger och specialbarnträdgårdslärare för att säkerställa att alla barn får det stöd de behöver. Den nya läroplanen och ökade dokumentationskrav nämns också som en stressfaktor för personalen, vilket påverkar deras möjlighet att ge barnen tillräcklig omsorg och uppmärksamhet. Genom att lyssna på vårdnadshavarnas feedback och vidta åtgärder kan daghemsvärksamheten bli ännu mer anpassad till barnens och familjernas behov. Det finns även ett fåtal kommentarer som påpekar problem med trafiksituationen utanför daghemmet. Några få har även lyft önskemål om utvidgade öppenhållningstider.

Sammanfattning

Syftet med föreliggande utvärdering är att samla in vårdnadshavarnas uppfattningar om barnens trivsel, utveckling och lärande samt daghemmens verksamhet och information. Svarsfrekvensen uppgår till 53,7% med totalt 788 inkomna svar.

Resultaten visar att vårdnadshavarna överlag är mycket nöjda med daghemmens verksamhet. En hög andel (95%) upplever verksamheten som stimulerande för barnen, och 91% anser att den stödjer barnens lärande och utveckling. Uppfattningen är generellt positiv även i förhållande till de fem lärområden som anges i läroplanen, särskilt inom områdena *språk och kommunikation*, *skapande*, *kultur och estetiska uttrycksformer*. Det lärområde som fått något lägre, men ändå positiva, omdömen är *matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande*.

Enkäten visar också att vårdnadshavarna i hög grad upplever att personalen bemöter barnen väl utifrån individuella behov, särskilt vid lämning och hämtning. Områden som matsituationen och vilan har något lägre nöjdhetsnivåer, men utan statistiskt signifikanta avvikelser. Tryggheten på daghemmen får mycket positiva omdömen; 96% upplever inomhusmiljön som trygg, och 93% tycker detsamma om utomhusmiljön.

Ett område med potential för förbättring är informationen till vårdnadshavarna. Trots att 83% är nöjda med informationen om barnets lärande och utveckling, framkom återkommande i de skriftliga kommentarerna en önskan om mer regelbunden och personlig information.

När det gäller barnhälsans tjänster är svaren mer varierande, där 45% är positiva och en stor andel (39%) svarar att de inte kan uttala sig. Föräldrar efterfrågar också tydligare information om tjänsternas innehåll och tillgänglighet. Vidare tycks förundervisningen fungera väl för de som har insyn, men majoriteten av vårdnadshavarna (57%) kunde inte uttala sig om detta område.

Andelen som uppger att de har kännedom om läroplanen är 56% och av dessa har endast 14% svarat att de *mycket väl* känner till läroplanen. Enkätsvaren visar att vårdnadshavare till äldre barn i högre utsträckning känner till läroplanen för barnomsorgen jämfört med vårdnadshavare till yngre barn. För att säkerställa att alla vårdnadshavare har en god förståelse för daghemmens pedagogiska uppdrag och arbetssätt kan det konstateras att information om läroplanen behöver kommuniceras tydligare och vara mer lättillgänglig.

Som helhet är vårdnadshavarna mycket nöjda med daghemsverksamheten. Hela 95% anger att de är mycket eller rätt nöjda med barnens daghem, och endast ett fåtal uttrycker missnöje. Kritiken som framkommer handlar främst om brister i kommunikation och anpassning till individuella behov, särskilt vid stökiga miljöer eller personalomsättning.

Jämförelse med motsvarande utvärdering för grundskolan

I det följande görs en kortfattad jämförelse med resultatet från föreliggande utvärdering av daghemmen med de två senaste utvärderingar av grundskolan (Eriksson & Lindberg, 2024). En del av frågorna i de båda utvärderingar är möjliga att jämföra då de är i princip likalydande. I utvärderingen av grundskolan 2020 och 2023 ställdes frågor om vårdnadshavarnas uppfattning om stödet för lärande. I daghemsenkäten gäller motsvarande fråga *stödet för lärande och utveckling*. Frågor om *trivsel* har ställts i samtliga utvärderingarna. I båda enkäterna ställdes frågor om *trygghet* i olika miljöer. I grundskoleutvärderingen ställdes bland annat frågor om *trygghet i klassrummet* och *trygghet på skolgården*. Dessa två frågeområden kan för daghemsutvärderingen jämföras med frågeområdena *trygghet i inomhusmiljön* respektive *utomhusmiljön*. Slutligen har i båda utvärderingarna ställts frågor om *information*.

Av tabell 18 framgår att vårdnadshavarna i de båda utvärderingarna i princip samma utsträckning har valt något av de två positiva svarsalternativen för de olika frågorna. Den enda tydliga skillnaden kan ses i relation till frågan om trivsel. Den upplevs i något högre grad som hög eller rätt hög i daghemsutvärderingen jämfört med grundskoleutvärderingen 2023.

Tabell 18.

Andel valda positiva svarsalternativ i de olika undersökningarna.

Frågeområde	Daghem 2024	Grundskolan Åk 1–9 år 2023	Grundskolan Åk 1–6 år 2020
Stöd för lärandet (och utveckling)	91%	87%	91%
Trivsel	98%	88%	93%
Trygghet i klassrummet (inomhus)	96%	95%	97%
Trygghet på skolgården (utomhus)	93%	83%	88%
Information	83%	86%	91%

Känsla att vara illa behandlad eller mobbad

I de olika utvärderingarna av vårdnadshavarnas uppfattningar av grundskolan har speciell uppmärksamhet riktats mot upplevelser av att vara illa behandlad och mobbad. I nedanstående tabell hämtad från utvärderingen 2023 (Eriksson & Lindberg, 2024) har vi lagt till en rad för föreliggande utvärdering. Jämförelse visar att det är en betydligt lägre andel (<1%) av vårdnadshavarna till barn i daghem som uppgett att barnet känner sig illa behandlat (3 st.) eller mobbat (1 st.) jämför med grundskoleutvärderingarna 2020 och 2023.

Tabell 19.

Mobbning och känsla av att vara illa behandlad – jämförelse mellan vårdnadshavarnas uppfattningar från grundskolan 2020 och 2023 samt daghemmen 2024.

Upplevelse av att vara illa-behandlad eller mobbad	2024	2023 (åk 1–9)	2020 (åk 1–6)
Grundskolan		9,5% (195 av 2053)	3,7% (61 av 1645)
Daghemmen	<1% (17 av 788)		

Utblickar

I syfte att ge perspektiv på resultatet från den åländska enkäten har vi kompletterat den med några utblickar till andra liknande studier från Mariehamns stad, fastlandet och Sverige. Baserat på de utvärderingar som inkluderats kan vi konstatera att svarsprocenten i samtliga fall är rätt lika – drygt 50%. I övrigt noterar vi att de åländska daghemmen står sig väl jämfört med andra utvärderingar.

Mariehamns stad

Mariehamns stad (2021) genomförde en digital brukarundersökning riktad till vårdnadshavarna med barn inom stadens barnomsorg. Den skickades till 487 vårdnadshavare och besvarades av 53% av dem. Svarsprocenten är således något högre för föreliggande utvärdering (53,7%) även om det är marginellt. Svartalternativen i undersökningen som genomfördes i Mariehamns stad är liknande, med två positiva och två negativa svartalternativ. För sammanställningen av rapporten har de båda positiva alternativen, liksom de två negativa, slagits samman för att synliggöra huruvida positiva eller negativa svartalternativ överväger. I likhet med den enkät som här avrapporteras dominerar de positiva svartalternativen. Övergripande uppgav 98% av vårdnadshavarna att deras barn trivs på stadens daghem. Även frågan om vårdnadshavarna upplevde att daghemmens verksamheten var stimulerande för deras barn resulterade i 98% nöjda svar. En något lägre andel (96%) av vårdnadshavarna i Mariehamns stad uppgav att daghemmen ger deras barn det stöd barnet behöver.

Fastlandet/Finland

Det underlag vi hittat gällande daghem på fastlandet är en utvärdering av förskoleundervisningens kvalitet genomförd av Rådet för utbildningsutvärdering (Hujala m.fl. 2012). Vi har ytterligare tagit del av en rapport för Statsrådet och en forskningsartikel, men bedömt att deras bidrag ligger bortom denna utvärdering och därför inte inkluderat dem.

Utvärderingen av förskoleundervisningens kvalitet (Hujala m.fl., 2012) bestod av flera delar som involverade olika intressenter och delstudierna genomfördes under åren 2010 och 2011 – som underlag för jämförelse är den således förhållandevis gammal, särskilt med tanke på de samhällsliga utmaningar som förekommit, t.ex. Covid 19 pandemin. På nationell nivå är den dock den som senast publicerats. Utvärderingen fokuserade på förskoleundervisningens a) tillgänglighet, b) förverkligande av mål, jämlikhet och jämställdhet, c) stödjande av barnets tillväxt, d) förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt e) kvaliteten i förskoleundervisningens miljöer för lärande och lärande och tillväxt. Det totala materialet för utvärderingen bestod av enkäter till ansvariga för förskoleundervisningen, ledare för daghem och rektorer inom den grundläggande utbildningen samt till förskollärare och barnens vårdnadshavare. Även intervjuer och observationer genomfördes samt en hearing med experter. Den finska utvärderingen gäller således inte daghemmens verksamhet som helhet utan endast förskoleundervisningen som endast omfattar de äldsta barnen i föreliggande rapport. Den del av utvärderingen vi inkluderat här gäller vårdnadshavarnas uppfattningar om kvaliteten. Totalt 1302 vårdnadshavare från 129 kommuner besvarade enkäten. De representerade 40% av Finlands alla kommuner. Proportionellt sett besvarades enkäten av en större andel finlandssvenska vårdnadshavare än av finska och av en större andel vårdnadshavare från tätorter än från landsbygden. Överlag visade vårdnadshavarna svar att de uppfattade förskoleundervisningen som god, i studien står omdömet *god* för att 71–90% av vårdnadshavarna gett positiva svar på frågor av liknande karaktär som de i den åländska enkäten, nämligen *barnets tillväxt, utveckling och lärande, barnets trivsel, den feedback och uppmuntran som barnet får och hur*

nöjda barnet och familjen är. Faktorer som mer än 20% av vårdnadshavarna uppgav som försämrande i förhållande till förskoleundervisningens kvalitet var brist på resurser (t.ex. lokaler), personalomsättning eller att det var svårt att få vikarier. Andra faktorer som nämdes var personalens bristande kompetens och stora barngrupper. Utöver dessa frågor fick vårdnadshavarna även svar på frågor om förutsättningar för förskoleundervisningens kvalitet. En av dem har relevans för denna rapport, *förverkligandet av tidigt stöd till barnen*, som delvis kan jämföras med frågan får ditt barn det stöd det behöver. Vårdnadshavarna svar klassades även i detta fall som motsvarande god. Likaså var vårdnadshavarnas uppfattning om samverkan med hemmet att den var god, medan information bedömdes som nöjaktig, vilket innebär att 51–70 % av vårdnadshavarna gett ett positivt svar.

Sverige

För Sveriges del har vi dels utgått från en rapport från Skolinspektionen (2018), dels från en forskningsbaserad artikel (Ackesjö, 2018) om vårdnadshavares uppfattningar om deras barns övergång från förskola (dagem på Åland) till förskoleklass (delvis motsvarande det som utgör förundervisning på Åland).

Rapporten av Skolinspektionen (2018) gäller en omfattande granskning av svenska förskolors kvalitet och måluppfyllelse och genomfördes under tre år (2015–2018). Rapporten baseras på flera olika typer av data: bland annat observationer av verksamheten i förskolorna, intervjuer med förskolepersonal men även andra personalkategorier, enkäter riktade till förskolepersonal samt till vårdnadshavare. Det är enkäten till barnens vårdnadshavare som är aktuell för denna rapport. Den besvarades av totalt 95 319 personer, vilket utgör 59% av alla vårdnadshavare som fick enkäten. Här har vi endast beaktat de frågor som är jämförbara med den åländska enkäten. Till skillnad från den åländska enkäten har svarsfördelningen för den svenska enkäten *viktats*, vilket innebär att svaren från varje kommun ”bidrar till totalresultatet proportionerligt mot det antal förskolebarn som fanns i kommunen” (s. 65). Med tanke på de stora skillnaderna i kommunstorlek i Sverige (från ca 2300 till ca en miljon) och antalet kommuner (290 st.) är detta ett statistiskt förfarande rimligt för att inte resultatet från de största kommunerna ska dominera helhetsbilden.

Det övergripande resultatet av enkäten till vårdnadshavarna i Sverige var att de har en mycket positiv bild av förskolan och upplever att barnen trivs, att de får närhet och tröst samt att barnen blir sedda och hörda av personalen på förskolan. De specifika frågor som är lika eller snarlika föreliggande utvärdering är följande:

- **Information om barnets utveckling:** 92% av vårdnadshavarna upplevde att de fortlöpande fick information om sitt barns utveckling och tillvaro på förskolan.
- **Utveckling och lärande:** 94% av vårdnadshavarna upplevde att förskolans verksamhet väcker deras barns nyfikenhet och en lika stor andel upplevde att förskolan erbjöd deras barn en stimulerande miljö. Trots att den procentuella andelen positiva svar var lika fanns det en liten skillnad i fördelningen av positiva svar för dessa två frågor. En något större andel (63%) valde det mest positiva svarsalternativet (instämmer helt) för den förstnämnda delfrågan, medan 61% valde det mest positiva svaret för den senare delfrågan.
- **Förskolans stöd till barnet:** för denna fråga valde 90% av vårdnadshavarna något av de två positiva svarsalternativen på frågan om deras barn fått ett tillräckligt stöd på förskolan.

I jämförelse med den åländska enkäten är även vårdnadshavarna i Sverige i nöjda med sina barns förskolor. Ytterligare en likhet med den åländska utvärderingen är att cirka 40% av de vårdnadshavare som ombads besvara enkäten inte har gjort det.

Vad gäller artikeln av Helena Ackesjö (2018) som gäller vårdnadshavares uppfattningar om deras barns övergång från förskola till förskoleklass angränsar den till en av frågorna i den åländska

enkäten – hur väl känner ni till planen för samarbete och övergång från barnomsorg till skola? Ackesjö motiverar behovet av forskning om denna övergång dels med att större delen av alla barn i åldern 1–5 år i Sverige går i förskolan, dels med att förskoleklassen vanligen är inrymd i grundskolans lokaler, vilket i sig innebär en övergång från institutionen förskola till institutionen skola. Det är den sistnämnda övergången som gör artikeln relevant för denna rapport. Artikeln bygger på en enkät som besvarats av 176 vårdnadshavare av vilka 59,7% utgjorde svar för deras första barn medan övriga hade äldre barn som börjat skolan tidigare. Den del av artikeln som är relevant för detta sammanhang baseras på en öppen fråga till vårdnadshavarna: ”Beskriv det första du kommer att tänka på när du funderar på att ditt barn ska börja skolan” (s. 7). Den slutsats författaren drar av de typer av skriftliga svar vårdnadshavarna gav på denna fråga är att

... barnets beredskap för skolan blir ett resultat av interaktioner mellan barnet, miljön och de kulturella erfarenheterna. Detta betyder att även barns övergångar mellan skolformer måste ske i dialog mellan individen, hemmet och de olika institutionerna inom skolsystemet...” (Ackesjö, 2018, s. 11–12)

Slutsatsen baseras på vårdnadshavarnas svar som signalerar att det inte enbart handlar om hur skolförberedda barnen är utan också om hur barnförberedd skolan är och att vårdnadshavare, avlämnande förskolepersonal mottagande lärare behöver samarbeta för att tydliggöra ömsesidiga förväntningar och föreställningar, men också klargöra vad som är rimligt så att vårdnadshavarna kan stötta sina barn vid övergången.

Med tanke på att endast 15,9% av de vårdnadshavare som besvarade den åländska enkäten kände till planen för övergång mellan daghemmet och att de i stort motsvarar de ca 184 barn som antas börja skolan följande år förefaller det som att åländska vårdnadshavare åtminstone känner till planen. Då den åländska enkäten genomfördes under hösten 2024, med deadline i slutet av oktober, var det inte aktuellt att ställa frågor om planens innehåll och hur vårdnadshavarna uppfattade att den förverkligats. Ackesjö's slutsats kan därför fungera som en framåtsyftande rekommendation.

Referenser

- Ackesjö, H. (2018). Skolförberedda barn – barnförberedd skola? Vårdnadshavares perspektiv på sina barns övergång från förskola till förskoleklass. *Cepra-sriben – tidsskrift för Evaluering i Praxis*, 23, s. 4–13.
- Eriksson, I. & Lindberg, V. (2024). *Utvärdering av vårdnadshavares uppfattning om barnens skola i landskapet Åland, åk 1–9. Grundskolan*. Living V&I AB.
- Hujala, E., Backlund-Smulter, T., Koivisto, P., Parkkinen, H., Sarakorpi, H., Suortti, O., Niemelä, T., Kuronen, I., Knubb-Manninen, G., Smeds-Nylund, A-S., Hietala, R. & Korkeakoski, E. (2012). *Esiopetuksen laatu* [Kvalitet i förskolundervisningen]. Rådet för utbildningsutvärdering, 61.
- Justitieministeriet. (2018). *Dataskyddslag 1050/2018*. <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20181050>
- Mariehamns stad. (2021). *Barnomsorgens brukarundersökning 2021*. Mariehamns stad.
- Skolinspektionen. (2018). *Förskolans kvalitet och måluppfyllelse – ett treårigt regeringsuppdrag att granska förskolan*. Skolinspektionen.
- Ålands landskapsregering. (2022). *Välmående och lärande barn. Läroplan för barnomsorgen på Åland*. Ålands landskapsregering, Utbildnings- och kulturavdelningen.
- Åsén, G. (2020). *Utvärdering i förskolan – frågor och exempel*. Skolverket.

Bilaga 1. Enkäten

Landskapsregeringens utvärdering av vårdnadshavares uppfattning om daghem – genomförd av Living V&I Ab

Living V & I Ab har av utbildningsbyrån vid Ålands landskapsregering fått i uppdrag att undersöka vårdnadshavares uppfattning om barnens daghem i alla kommuner. Utvärderingen sker med hjälp av en enkät som skickas ut till samtliga vårdnadshavare med barn i daghem under höstterminen 2024.

Tidigare har motsvarande undersökning genomförts med vårdnadshavare med barn i grundskolan. Nu erbjuds även vårdnadshavare med barn i daghem att uttrycka sin uppfattning. Utvärderingen kan ge landskapsregeringen, förtroendevalda, daghemmens personal och vårdnadshavarna en nyanserad bild av hur ni som vårdnadshavare ser på ert/era barns daghem gällande dess uppdrag och barnens lärande, utveckling och trivsel.

Alla vårdnadshavares svar är av stor betydelse för att resultatet ska bli tillförlitligt. Vi ber er därför att besvara frågorna så utförligt och uppriktigt som möjligt. Enkäten besvaras med fördel av båda vårdnadshavarna tillsammans, men kan också besvaras av en vårdnadshavare. För enkelhetens skull är frågorna formulerade med *ni* och *er*.

Eftersom enkäten delas ut till alla vårdnadshavare med barn i daghem är det möjligt att ni ombeds besvara samma enkät för flera barn. Det är dock viktigt att ni besvarar *en enkät per barn*. Om ni har två eller flera barn så använder ni samma länk för att besvara enkäten också för det eller de andra barnen.

För att kunna garantera er anonymitet kommer enkäterna endast att läsas av oss inom Living. Svaren kommer att sammanställas på sådant sätt att det inte framgår vem som har svarat vad. Den databas som byggs upp kommer därmed endast att innehålla kodade uppgifter som kan relateras till en kommun eller från ett par kommuner.

Enkäten består av totalt 21 frågor, med möjlighet att lämna skriftliga kommentarer. Använd det fränkerade svarskuvertet för att skicka in ert svar.

Living V&I Ab
PB 191
22101 Mariehamn

Sista datum för inlämning av svar är den 16 oktober 2024.

För ytterligare frågor kontakta oss gärna per epost all@living.ax eller telefon: Viveca Lindberg 04573613238, Diana Berthén 04573421070 eller Inger Eriksson 04573828682.

Viveca Lindberg, projektledare, Diana Berthén & Inger Eriksson

Bakgrundsfrågor

1. Hur många barn i familjen går på daghem? Välj ett av alternativen nedan:
 1
 2
 3
 4 eller flera

2. Vilket kön har barnet som enkäten gäller? Välj ett av alternativen nedan:
 Flicka
 Pojke
 Annat

3. Hur gammalt är barnet som enkätsvaren gäller?
 1 år eller yngre
 2 år
 3 år
 4 år
 5 år
 6 eller 7 år

4. I vilken kommun finns barnets daghem? _____

5. På vilket daghem går barnet? Obs! Inte avdelning eller grupp. _____

6. Hur många timmar vistas barnet på daghemmet i genomsnitt?
 Över 35 timmar i veckan (heltid)
 Över 25 timmar men under 35 timmar i veckan (80%)
 Högst 25 timmar i veckan (halvtid)

Värderande frågor

7. Hur stimulerande upplever ni att verksamheten är för ert barn? Välj ett av alternativen nedan:
 Mycket stimulerande
 Rätt stimulerande
 Inte speciellt stimulerande
 Otillfredsställande
 Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

8. Hur väl stödjer verksamheten barnets lärande och utveckling? Välj ett av alternativen nedan:

- Mycket väl
- Rätt väl
- Inte speciellt väl
- Otillfredsställande
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

9. Hur väl upplever ni att verksamheten stimulerar ert barns lärande och utveckling inom de fem lärområdena?

I läroplanen för barnomsorgen anges att "barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser" inom fem lärområden. Med mångsidiga upplevelser avses att verksamheten "främjar barnets deltagande, initiativ och självständighet, låter problemlösning och kreativitet ta plats och uppmuntrar lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete." Välj ett alternativ per lärområde:

	Mycket väl	Rätt väl	Inte speciellt väl	Otillfredsställande	Vi kan inte uttala oss
Språk och kommunikation	☐	☐	☐	☐	☐
Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer	☐	☐	☐	☐	☐
Mångfald, gemenskap och samhälle	☐	☐	☐	☐	☐
Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande	☐	☐	☐	☐	☐
Kropp, hälsa och utveckling	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

10. Hur uppfattar ni att personalen bemöter ert barn utifrån barnets individuella behov i relation till nedanstående situationer?

	Mycket väl	Rätt väl	Inte speciellt väl	Otillfredsställande	Vi kan inte uttala oss
Lämning och hämtning av barnet	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Matsituationen	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Vilan	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Toalettbestyr	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Kommentarer/övrigt:

11. I vilken utsträckning upplever ni att ert barns vistelse på daghemmet är trygg i följande avseenden:

	I hög utsträckning	I rätt hög utsträckning	Inte i speciellt hög utsträckning	Inte alls	Vi kan inte uttala oss
Inomhusmiljön	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Utomhusmiljön	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Kommentarer:

12. Hur trivs barnet på daghemmet? Välj ett av alternativen nedan:

- Mycket bra
- Rätt bra
- Inte speciellt bra
- Barnet trivs inte alls
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

13. Vad bidrar till att barnet inte trivs?

Denna fråga besvaras endast om ni uppgett att barnet inte trivs speciellt bra eller inte alls. Vänligen markera det eller de alternativ nedan som bäst motsvarar vad ni tror är den huvudsakliga orsaken till att barnet inte trivs.

- Barnet känner sig ensamt
- Barnet känner sig illa behandlat
- Barnet känner sig mobbat
- Barnet saknar lekkamrater
- Barnet känner inte tillit till personalen
- Barnet får inte tillräcklig stimulans
- Annat vad? _____

Kommentarer:

14. Hur nöjda är ni med informationen om barnets lärande och utveckling? Välj ett av alternativen nedan:

- Mycket nöjda
- Rätt nöjda
- Inte speciellt nöjda
- Inte nöjda alls
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

15. Hur väl fungerar samarbetet med daghemmet? Välj ett av alternativen nedan:

- Mycket väl
- Rätt väl
- Inte speciellt väl
- Otillfredsställande
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

16. Hur väl fungerar barnhälsans tjänster?

I läroplanen anges att barnhälsan ska arbeta "förebyggande och främjande och upprätthålla barnens utveckling och lärande, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande." Barnhälsans tjänster omfattar förutom speciallärare i barnomsorg och psykolog- och kuratorstjänster även annat stöd för barns utveckling och lärande samt rådgivningstjänster.

- Mycket väl
- Rätt väl
- Inte speciellt väl
- Otillfredsställande
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

17. Hur väl känner ni till läroplanen för barnomsorgen på Åland?

- Mycket väl
- Rätt väl
- Inte speciellt väl
- Inte alls

Kommentarer:

18. Vilka av följande planer har ni fått information om?

- Daghemmets arbetsplan
- Barnhälsoplanen
- Plan för samarbete och övergång från barnomsorg till skola (gäller endast barn som ska börja skolan)

Kommentarer:

19. Hur väl fungerar förundervisningen?

OBS! Frågan avser endast barn som deltar i förundervisningen. Förundervisning ordnas för barn under läsåret före läroplikten börjar, vanligen sexåriga barn. Välj ett av alternativen nedan:

- Mycket väl
- Rätt väl
- Inte speciellt väl
- Otillfredsställande
- Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

20. Hur nöjda är ni som helhet med ert barns daghem?

Mycket nöjda

Rätt nöjda

Inte speciellt nöjda

Inte alls nöjda

Vi kan inte uttala oss

Kommentarer:

21. Övriga kommentarer:

Tack för er medverkan!